

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCODENEC

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan in sijutaj, razen ponedeljka in dueva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Duh bolgarske književnosti

(Ob prihodu bolgarskih književnikov v
Ljubljano.)

Težko je dopovedati sodobnemu človeku razuma in tehnike, kakšno poslanstvo je imela in nujno ima umetnost, zlasti književna umetnost, katero morejo tudi poedinci, ziveči daleč od kulturnih središč, neposredno doživljati, na narode, ki se skozi temo nevobodo prebijajo k luči prebujenja in osvobojenja. Umetnost, ki je zajeta iz skupne narodne bolečine, ki bodri in kaže pot k lepši prihodnosti, je sila, ki ne le prešinja vseh sreč v novi dejavnosti, družni ljubezni vsega narodnega kolektiva, borbenosti in pripravljenosti na vse žrtve, marveč tudi oplemenitev in duhovno očišča posameznike in celoten narod za skupni napor do svobode. Tako poslanstvo umetnosti je vidno pri vseh narodih, ki so ječali pod tujo oblastjo in hreneli po svobodi. Pomislimo le na klasično lepe psalme, ki so bodrili Jude v babilonski sužnosti. Novejša zgodbina, v kateri se je umetnost vseh vej tudi v manjših narodih razbohotila, pa pozna nečetilne take primere. Vzmemmo n. pr. Poljsko, katero sta knjiga in likovna umetnost v narodnem in državnem razsulu prebudili in očistili bolj kakor vsa slava nekdajanje kraljevske preteklosti.

Tudi v Bolgarijih je bila knjiga poleg junakov v Balkanskih planin, »vsaj v stoletju osvoboditve« edina vodnica k narodni svobodi. Sicer je bolgarska književnost (tu ne mislimo najstarejših spomenikov bolgarskega slovstva, ki segajo že v 9. stoletje, marveč na začetke one književnosti, ki ne obstaja zgolj iz prevodov cerkevnih knjig, temveč raste iz nujne narodove tvornosti) radi prevelikega nasilja turških oblasti dosti kesno pognala korenine, toda takoj spočetka je segla v srce naroda. Kakor so vsej evropski književnosti polagali temelje vprav duhovniki, dasiravno je to sodobnemu svobodoumnemu Evropcu težko priznati, tako je tudi v polovici 18. stoletja prvi bolgarski rokopis za turške nadoblasti, »Slavobolgarska zgodbina«, izšel iz rok gorečega menija Pajsija, kateri vzbuja svojim rojakom spomine na blesk davnega kraljestva, lastne zgodbine in kulture; poziva jih, naj spoštujejo svoj jezik in izpovedujejo bolgarsko narodnost. To delo so na raznih koncih države prepisovali in nlastno prebirali. Postalo je nekak simbol zarje, ki se na daljnem obzorju prižiga. Klicu očeta Pajsija so sledili malone vsi bolgarski književniki 19. stoletja. Sprva jim ni bilo za umetniške vrednote del, tudi niso imeli prilike slediti raznim tokovom, v katerih se je usmerjala vsakokratna evropska umetnost, njihovo geslo je bilo zgolj: da duhovno prebujenje naroda! Polagoma pa so (zlasti od Krista Boteva dalje) z umetniško silo v pesmi in prozi oblikovali duha svojega naroda, dramili in zaključnili ga, naj vendar vrže s sebe vso mladost in nemoc in zdrobi jarem suženjstva. Apostoli narodne svobode, ki so s svojimi deli dvigali cele generacije iz otprelga bredušja v borbenost, pa niso zgolj besedovali, marveč so si tudi sami opasali meč, sami dejansko prelivali kri in umirali za kriz častni in svobodo zlato. To so bili ljudje resnice, ljudje srca, ne pa zgolj teatralni besedniki, kakor jih toliko pozna širna zemlja. Zatorej je bila nijhova beseda kot ogenj, kot vihar, ki je preletel vse vasi, vse koče, vse duše. Bolgarski književniki 19. stoletja so, dasiravno povečani nimajo širokega umetniškega razgleda, vendar opravili s svojimi knjigami veliko delo narodne prebuditve in osvoboditve, česar jim bolgarska kulturna zgodbina ne bo nikoli pozabila.

Zanimivo pa je, da je še danes, dasiravno je bolgarski narod v glavnem zaključil svojo stoletno borbo za narodno, kulturno in politično svobodo, mnogo pisateljev usmerjenih v zgodbinski roman. Se danes namreč iščejo v slavni narodni preteklosti nekaj silnega, simbolično nezmagljivega. Še vedno si žele v notranjem državnem življenju, ki je dokaj raztrgano — kje na svetu nì ekstremna politika ugonabljalka moči narodov — miru in skupnega nastopa za notranjo poglobitev in duhovno rast naroda. Vendar segajo najmočnejši sodobni bolgarski književniki, ki jim je prav tako za srečo v blagor toliko stoletij bičanega naroda, v kmetsko dušo in zemljo. Vendar ne v smeri nekdajnih idealiziranih romanov, ki niso poznali resničnega življenja. Sicer je pojmovana vas še zmerom kot ono zdravje, ki oplaja mesta in celoten narod, kot zakladnica pristnih in nepokvarjenih vrednot, vendar riše sodobni roman življenje vasi v vsej stvarnosti, z vsemi napakami in čednostmi, radostmi in tihimi tragedijami. Bolgarski človek, ki je v pretežnosti kmetski, naj se vidi v zrcalu vsakdanje resničnosti in od tu naj se njegov duh dviga v resnične lepote etosa in bratstva. Pisatelji kmetskih motivov hočejo v svojih delih odkriti zdravega narodnega duha, ali kakor pravijo oni — rodnost —, ta pa je doma v soku kmetske grude, v nepotvorjenosti kmetskih duš. Ta duh se naj razlije po vsej bolgarski zemlji, duh resnic, iskrenosti, ljubezni. Odtod krik (Petkanov, »Begunec«) pisateljev proti neprirodnu begu kmetskega človeka v mestu.

Sodobna bolgarska literatura ima dokajšnje število tudi socialno usmerjenih književnikov. Izmed teh so pa močni le oni, ki zajemajo iz socialnih razlik kmetsvta, ostali pa se, kakor pri nas, ne morejo prav najti. Bolgarski narod je kmetski, zatorej je nujno doživljeno in z elementarno močjo zajeto le ono, kar je iztrgan po osrčju kmetskega življenja. Socialna bolgarska književnost je razen nekaterih izjem psihološko dokaj ohlapna.

Kar bo za našo javnost preevoj novo, je to, da imajo Bolgari visoko razvito mladiško književnost. To naj bi bilo v zgledi zlasti nam Slovencem, ki tako zanemarjam vprav to vejo književne umetnosti. Mnoga bolgarskih darovitih pisateljev je posevilo vse svoje moči mladiški knjigam, pa ne, da izpolnijo vrzel v književ-

Imperializem, ki meče senco na ves svet

Japonska pripravlja zasedbo severnega Kitaja

Če bo Japonska vstrajala pri svojih načrtih, je izbruh vojne neizogiven

London, 29. maja.

Tukajšnji diplomatski krogi, ki so nad evropskimi zadevami že obupali in ne dvomijo več o polomu razočitvene konference, se zdaj bavijo z največjo intenzivnostjo z vprašanjem Daljnega vzhoda, ki postaja več dan bolj pereč in nevarno. Koncem tega leta bi moral Japonska odgovoriti, kakšno stališče misli zavzeti na brodovni konferenci med Anglijo, Ameriko in Japonskom, ki se mora po dogovoru sestati začetkom prihodnjega leta. Ker ni upanja, da bi Japonska opustila svoje že večkrat po časopisih javljeno stališče, da se ji mora priznati enako močno brodovje kakor Angliji oziroma Ameriki, ima angleška diplomacija namen, da na brodovni konferenci l. 1935 načne ves daljnouvzhodni problem epoh. Tega pa Japonska absolutno neće in se je zaradi tega batil, da bo še letos na azijskem kontinentu dovršila tisto akcijo, ki jo je začela s tem, da je odtrgala od Kitaja Mandžurijo. V glavnem gre ta akcija za tem, da se Japonska pod krinko Mandžukuo polasti vsega severnega Kitaja in kitajske Mongolije, oziroma, da te pokrajine priključi k takozvanemu »neodvisnemu« Mandžukuu. Ker je na drugi strani gotovo, da niti Rusija niti Amerika pa tudi druge velesile ne bodo mogle tega tako mirno gledati, kakor so gledale anekejo Mandžuriju, zato je popolnoma upravičena bojan, da nam prinese letošnje leto še pred svojim koncem zelo hude politične pretreslje, o katerih si ne moremo niti predstavljati, kakšne posledice bodo lahko imeli.

Iz strahu pred zračnim napadom hočejo Japonci zaseseti Mongolijo

Kar žene Japonce, da čimprej urešnijo svoj načrt, je predvsem strah, da ne bi rusko letalstvo, ki je eno najmočnejših na svetu, napadlo japonsko otocije in začel vsa iz lesa zidana japonska mesta, kar bi moralno kmalu privesti do popolnega moralnega poloma japonskega naroda, ki je tacer tako vztrajan in junaški kakor malokateri drugi narod sveta. Japonci namreč niso uslavjeni za pilote, ker se jih baje v velikih višinah loti nemir in negotovost in izgubljeno orientacijo. Vzroki tega pojava so neznanji; bržač temeljijo v posebnem načinu prehrane Japoncev. Na vsak način hočejo Japonci vsak ruski napad preprečiti s tem, da bi čimprej zasedli ne samo severni Kitaj in kitajsko Mongolijo, ampak tudi ono Mongolijo, ki meji na rusko Zabajkalje in ki je pod političnim in vojaškim vplivom Sovjetov. Japonski agenti so že popoldan podminirali vse Mongole, zlasti sosedje Rusije, ki so močno nezadovoljni z ruskimi sovjeti, ki to deželo eksploatirajo. Priključenje Mongolov k Japonski oziroma k Mandžukuu ne bi zadelo danes na nobene znatne težave in ovire in japonske garnizije se danes nahajajo že ob mongolski meji, 50 kilometrov od mandžurske meje na kitajskih tleh. Glavna sila Japoncev je zbrana v Dolonoru. Seveda so tudi Rusi pripravljeni in imajo vzdolž vse te meje kakšnih enajst divizij z okoli 500 letali in 350 tanki. Letala so taka, ki lahko preletijo 2500 kilometrov brez pristanka, dočim znaša razdalja med Vladivostokom in Tokiom samo 1000 km. Nапротив temu imajo Japonci v načrtu prodor iz Dolonora preko Mongolije do Baikaljskega jezera oziroma Irkutska, kjer bi odrezali vse rusko Primorje oziroma Vladivostok od Sibirje oziroma Rusije. Kako zelo se Japoneska pripravlja, se razvidi tudi iz tega, da je samo tekom letošnje spomladi mobilizirala 96.000 mož od 17. do 25. leta, ki delajo v tovarnah za orožje in municijo, in da se iz Čila prevažajo na Japansko ogromne množine nitrata.

M-m-m-m
kako je dobra

nosti, marveč iz notranje nuje in ljubezni do otroških src, ki že od ljudskošolskih po pubertetnih let potrebujejo plemenite umetniške roke, da jih oblikuje. Bolgari so ujeli klic mladine in so ji dali knjigo, ki se more meriti po notranji sili kakor po opremi s svetovno knjigo te vrste.

To bi bila medla podoba notranjih hotenj in sile bolgarske književnosti, katera se je oblikovala v najtežjih naporih, šla je skozi kri in ogenj, šla je kot zvezda vodilca pred celim narodom; danes ima jasnočist obraz, katerega more brez sramu odkriti pred vso evropsko javnostjo. Ko se veselimo prihoda dragih bratov Bolgarov, oblikovalcev svojega naroda, moramo javno priznati: Dasiravno ste nas prvi v zgodovini obiskali in s tem dokumentirali slovensko braščvo z nami in dasiravno zavestno živimo z vašo zgodovino in naporji za srečo naroda, že iz preteklega stoletja, vendar poznamo vašo knjigo tako po vrhu kakor le oni, ki je daleč od vaše krv in srca. Ta obisk pa naj ne nekak mejnik za medsebojno kulturno spoznavanje v knjigi in reviji, slik in skulpturi, gledešči in glasbi. Že pred vasm obiskom so se leto dni pletle med nami kulturne vezi; že smo delno videli naše prizadevanje in vi zase smrešči in neprestano potiskajo jemenske čete proti gorovju, kjer leži glavno mesto jemenske države Sanja. Jemenski iman je zbral vse razpoložljive čete, da obrani glavno mesto. Toda poučeni voja-

Načrti, ki se brez vojne ne dajo urešniti

Z eno besedo: Japoncem se mudi. Oni bi radi izsilili odločitev, še preden bi bila Sibirija s posodo ameriškega kapitala po načrtu Sovjetov tako industrializirana, da bi ruska armada na Dalnjem vzhodu ne bila navezana na Evropo. Rusi namejavajo zgraditi veliko severno transsibirske zeleznice, ki bi se začela v Arhangelsku in končala v Hotsku na Tihem oceanu, tako da bi Rusi ne bili več navezani na sedanje Transsibirske. Rusi imajo tudi ogromne načrte z ribolovstvom, z izkorisčenjem zalog naftne v Poamurju in izkorisčenjem premogovih bogastev v okrajih zapadno od Habarovske, ki hrani najmanj 100.000 milijonov ton premoga. Ker Amerikanci investirajo v vsa te sovjetska podjetja ogromne vsote, je Japoncem seveda

na tem, da se Monsolije polasti prej, nego bi Stalin izvedel svoje načrte. Tudi oni imajo grandiozne načrte zeleznice, ki bi tekla iz Pekinga v Kiangto, tako da bi mogel japonski generalni štab prepeljati čete tja do kitajsko-ruske meje v Turkestanu.

Ker je to seveda le muzika daljne bodočnosti, nameravajo Japonci najprej zgraditi zeleznice zvezze v severnem Kitaju, tako da bi postal faktično gospodarji vsega ozemlja, severno od reke Hoango. Japonci so tudi ves severni Kitaj podminirali in upajo, da bodo lahko s pomočjo tega ali onega kitajskega generala zanetili vstop v prid Mandžukuu. Gotovo je, da bi se Peking sam ne mogel braniti, zato Japonci imajo kljub mirovni pogodbi s kitajsko vlado zasedene vse važnejše prelaze ob kitajskem zidu in so v par dneh v Pekingu.

Vsa prizadevanja angleške in ameriške diplomacije v sedanjem momentu gredo za tem, da se taki usodni dogodki preprečijo.

Pogajanja v Ženevi

Razročitvene konference ne more nikdo več rešiti smrti

Mala zveza

Ženeva, 29. maja. AA. Včeraj popoldne so se sestali zunanjji ministri male antante gg. Jevtič, Beneš in Titulescu. Konferirali so o raznih vprašanjih, ki pridejo na dnevni red na razočitveni konferenci in na prihodnjem zasedanju sveta DN. Tako so govorili o delovnem postopku na razočitveni konferenci, o nedavnom revolucionističnem napadu pred svetom DN in o novem položaju na Bolgarskem. Trije državniki bodo nadaljevali svoja posvetovanja o teh vprašanjih danes. Tako po sestanku treh zunanjih ministrov male antante so se sestali gg. Jevtič, Tevlük Rudži bej, Titulescu in Maximos.

Zen-va, 29. maja. AA. Danes opoldne je bil jugoslovanski zunanjji minister g. Jevtič na kosilu pri generalnem tajniku DN g. Avenolu.

Plebiscit v Posaariju

Pariz, 29. maja. b. Poluradni »Petit Parisien« piše, da bo ob priliku zasedanja Sveta Zveze narodov prišlo do sporazuma v saarskem vprašanju in sicer radi tega, ker je Nemčija pokazala gotovo potušljivost in bo šla stvari na roko. Italijanski delegat v Ženevi baron Aloisi je prejel nemško spomenico, ki vsebuje kompromis predlog.

Rusija želi v Zvezo narodov

Moskva, 29. maja. b. Z ozirom na vesti o vstopu sovjetske unije v Zvezo narodov piše »Pravda« sledi: »Francosko-sovjetski odnosi in potreba skupne horbe za mir so delovali na sovjetsko unijo tako, da je sklenila, da stopi v Zvezo narodov. Nastop Japanske in Nemčije zahteva, da postane Ženeva srediste resnega dela za ohranitev miru. To staro združenje, ki je ustavljeno, da zavira imperialistično podprtje malih držav, postane lahko z vstopom sovjetske unije arena, v kateri bo prevladovala tendenca za mir.«

Francija računa na skorajšnji polom hitlerizma S. A. in S. S. se puntajo

Pariz, 29. maja. k. »Newyork Herald« piše, da je francosko stališče v Ženevi zaradi tega tako nepopustljivo, ker Francija računa z razpadom Hitlerjeve režime v Nemčiji. Hitlerjev režim v Nemčiji zmeraj bolj slablji in »L'Œuvre« piše, da je pričakovati, da se bo v mesecu decembru ali januarju izvršil v Nemčiji nov državni udar generalov in konservativnih veleposilstnikov. V narodno socialistični stranki prevladujejo namreč zmeraj bolj ljudje, ki zahtevajo energično borbo proti kapitalizmu in veleposilstnikom. To krilo radikalnih elementov v Hitlerjevi stranki vodita Wagner in Himmler. Kar znamo, pa imata tva dva SA oddelka popolnoma v svojih rokah. Wagner je izjavil, da je treba izvesti v najkrajšem času drugi del nemške revolucije proti kapitalistom in veleposilstnikom. Kapital in veleposilstniki se naslanjajo na Reichswehr in na generalni štab. Zadnji čas je generalni štab hotel Hitlerja pridobil zase. Ugotoviti pa je treba, da se je Hitlerje

Vojna o kateri
nikdo ne govori

„Modri pekel“

Podrobnosti o okrutni vojni v pragozdovih in močvirjih J. Amerike

Po enem letu bivanja v Gran Chacu se je vrnila v Zvezno komisijo Zveze narodov, ki je imela nalogu preiskovali vzroke za vojno med Paragvajem in Bolivijs. Njen posredovanje ni uspelo, pač pa je komisija objavila spomenico 58 strani, v kateri podaja svoje vtise. V naslednjem prisniamo nekaj teh ugotovitev v zvezi s članki, ki so bili že priobčeni v „Slovencu“ in v „Ponedeljskem Slovencu“.

Vojna med Bolivijs in Paragvajem traja že več let. Svetovno casopis se le malo peča z njo, čeprav spada med najbolj kruje in strašne v zgodovini. Govorilo se je in tudi pisalo, da je pravi vzrok za to krvavo obračunavanje med dvema sedama v južni Ameriki želja Bolivijs, da bi prisla do Atlantskega oceana, kar ji pa zabranjuje Paragvaj, ki leži na potu do morja. Drugi zopet zahtevajo, da je vojno povzročil petrolej, ki so ga našli v ogromnih lesiščih v pragozdovih in puščinah Gran Chaca, pokrajini, ki je večja kot pa Jugoslavija. Odtek je namreč Argentina vpeljal državni monopol za petrolejske vrelce, so se morali umakniti v Gran Chacu, kjer so odkrili bogata lesišča. Gran Chaco je s tem postal začeljena pokrajina. Po njem je zahrepela Bolivijs, za katero so delali ameriški petrolejski agenci, ker je Bolivijs bolj dostopna za želje petrolejskih magnatov. Paragvaj, ki se doslej ni brigal za to ozemlje, je naenkrat spoznal njegovo vaznost, tem bolj, ker so ga podpihivali agenci angleške petrolejske družbe „Royal Dutch-Shell“, ki so veliki tekinci Američanov. Komisija Zvezne narodov tocnila vzrokov za izbruh vojne ni mogla ugotoviti.

V drugem delu svojega poročila opisuje komisija pokrajino Gran Chaco, ki jo ljudstvo imenuje »Modri pekel« in skozi katero teče iz »crnega jezera« »crna reka«. Dozdaj se je povsod mislilo, da »Modri pekel« ni nikakor obljuben, da je sami puščava ali pragozdnina divjina. To pa ni res, ker je obujedena samo severna in zapadna stran te pokrajine, oni deli, ki je ves pokrit s prastarimi pragozdovi, ki pa so — brez vode. Sredina, kjer se nahaja ogromna stepa, ter obe obale rek Paragvaj in Pilcomayo in vzhodni del Gran Chaca je obljuben, sicer zelo redko, in sposoben za obširno kolonizacijo. Tam so zgrajene ponekod že ceste in se nekatere inozemske kapitalistične družbe — Royal Dutch-Shell, ki so veliki tekinci Američanov. Komisija Zvezne narodov tocnila vzrokov za izbruh vojne ni mogla ugotoviti.

V drugem delu svojega poročila opisuje komisija pokrajino Gran Chaco, ki jo ljudstvo imenuje »Modri pekel« in skozi katero teče iz »crnega jezera« »crna reka«. Dozdaj se je povsod mislilo, da »Modri pekel« ni nikakor obljuben, da je sami puščava ali pragozdnina divjina. To pa ni res, ker je obujedena samo severna in zapadna stran te pokrajine, oni deli, ki je ves pokrit s prastarimi pragozdovi, ki pa so — brez vode. Sredina, kjer se nahaja ogromna stepa, ter obe obale rek Paragvaj in Pilcomayo in vzhodni del Gran Chaca je obljuben, sicer zelo redko, in sposoben za obširno kolonizacijo. Tam so zgrajene ponekod že ceste in se nekatere inozemske kapitalistične družbe — Royal Dutch-Shell, ki so veliki tekinci Američanov. Komisija Zvezne narodov tocnila vzrokov za izbruh vojne ni mogla ugotoviti.

Vojna je brez vasek napovedi izbruhnila leta 1932. Sele v aprilu 1933. torej eno leto pozneje je Paragvaj uradno napovedal vojno Bolivijs, čeravno so smrtni žrtve že stele v tisoce. Vojna je obdržala do skrajnosti. Obje sta poklicali pod orodje vse odstršno moštvo, saj so armade, ki so štele společno le okrog 5000 mož, stopoma narasle do 150.000, ki se sedaj nahajajo na obeh straneh bojne fronte. Vse univerze in visje sole v Paragvaju ravno tako kakor v Bolivijs so zaprlje, ker je vojska mobilizirala vse dijaštro. Državne blagajne pa so popolnoma prazne in je davčna moč ljudstva vsed po prestanji prisilnih nočanjih posojil tako izčrpana, da je dosegla skrajno mejo. To ni čudno, pravi poročilo komisije, saj niti ena, niti druga vojskujočih se držav nima uvaževanja vred-

ne bojne industrije in morajo svoje potrebe po orodju in munciji kriti iz inozemstva in blago takoj v zlatu plačati. Paragvaj dobiva orodje iz Argentine, ki ga deloma zopet sprejema iz Anglije, Bolivijs pa vzdržuje bojna industrija Severne Amerike, ki pošilja orodje v Gran Chaco po grozotno dolgi poti čez Chile ali pa okrog Venezuele po ogromnih zamočvirjih tokih amazonskega obrečja.

Zveza narodov se je ves čas trudila, da bi pravila države do tega, da bi prepovedala izvoz bojnega materiala v vojskujoče se države, toda brez uspeha, kajti prilika zasluga je za bojno industrijo prevelika, da bi je izkoristila. Ce pa danes tudi izvedeo, to prepoved, je že prepozna, ker sta si obe državi napravili zadostne municipiske zaloge, da se lahko dolgo peljata vojno brez tuje pomoci. Borba v Gran Chaco se bije po poročilu komisije z vsemi najmodernejsimi sredstvi. Topovi, strojne puške, letala za bombardiranje, da celo strupeni plini so v rabi v »Modrem peklu«. Samo tankov ne morejo uporabljati, ker jih gozdovi ne preprečajo ali ker so močvirja za nje nepremostljiva ovira.

Komisija Zvezne narodov se je bavila tudi z vprašanjem bojnih žrtv. Natančnejšega števila nikdo ne ve, uradnim poročilom oba generalnih štabov pa ni mogoče verjeti, ker so včasih polni lepih fantazij. Tudi ni fronta zahtevala največ smrtnih žrtv, mančev različne bolezni, kot malarija, nalezljive tropične bolezni ter kačji pik. Ogromno vojaštva je pomrlo od lakote, ker živeža v tako strahotnih razdaljah ni mogoče pravčasno dovzeti. Bolivijs mora dojavljati živež za svojo armado tako daleč kot iz Pariza do Carigrada in to skozi divja gorovja in pragozdove, kjer nikdo ni hodil ali gradil kakšne pošcene poti za vozovni promet. Mnogo se jih je izgubilo tudi po pragozdovih in za njih usodo nobeden ne ve. Komisija misli, da presega smrtna bilanca danes že 50.000 smrtnih žrtv, med tem ko gre število ranjenih ali drugače okuženih in obolelih že v stotisice.

Poročilo Zvezne narodov konča z ugotovitvijo, da je najbolj cudna stvar pri tej vojni, ki spada vsled položaja bojnega polja in zaradi posebnih okoliščin tropskega podnebja med najbolj krute v svetovni zgodovini, da Gran Chaco nobena država ne more trajno držati, etebo bi ga enkrat zahtevala. Kdo ga naj popolnoma zasede in tako zavaruje proti vpadom? To je nemogoče. Ze pred to krvavo vojno so Paragvajci po svojih lastnih priznanjih komaj spravili toljito denarja skupaj, da so z brezprimerno visokimi platami spravili nekaj malih posadk v Gran Chaco, ker nobeden vojak pod navadnimi pogojimi ni hotel v Modri pekel, kjer razsajajo smrtnovarne bolezni. Kako naj torej izkoristi svojo znago ona država, ki bo v tej vojni zmagovalka? In za to negotovost so žrtvovali že 50 tisoč mrtvih, vec stotisice trajno pohabljenih in milijarde ljudskega denarja!

Newyork, 29. maja, Z. Associated Press roča iz La Paza (v Bolivijs), da je bolivijska mada prešla v ofenzivo pri trdnjavi Fort Balliyin in da je pri tej priliki padlo 6000 Paragvajcev, 12 tisoč pa jih je bilo ranjenih.

Po državnem udaru v Sofiji

„Makedonska bratstva“ zborujejo

Strakovit spopad s policijo

Sofija, 29. maja, m. Včeraj so takozvana makedonska bratstva imela svoje proslave. Policija je dovolila praznovanje samo v cerkvi. V cerkvi in pred njo je bilo zbranih veliko makedonskih. Po službi božji v cerkvi sv. Sofije so se vsi makedonstvujoči zbrali pred cerkvijo pod izgovorom, da se žele fotografirati. Toda takoj po fotografiranju so začeli manifestirati na čelu s svojimi zastavami po sofijskih ulicah. Makedonstvujoči so se v sprevodu napotili po Moskovski ulici med dvorom in univerzo v središče mesta. Tu so trčeli s policijo, ki je bila ojačana s policijo na konjih. Spopad je bil neizbežen. Policija jih je najprej pozvala, naj se razidejo, ampak makedonstvujoči se niso hoteli raziti in so skršali predreti kordon policije. Tedaj je prišlo do strahovitega spopada. Policija se je v horbi z demonstranti posluževala gumijevih palic, dočim so se demonstranti branili s kamenjem, palicami in celo društvenimi zastavami. Policiji se je posrečilo demonstrante razgnati, ki so se razbežali po stranskih ulicah in se nato zopet zbrali pred cerkvijo sv. Sofije. Tu je pa

bil nanje izvršen juriš police na konjih, ki jih je po silni paniki razpustila.

Pri vsem tem je prišlo do velikih demonstracij proti novemu režimu. V političnih krogih se naglaša, da je to dokaz, da se smatrajo makedonstvujoči še vedno za dovolj močne, da se zoperstavijo vsaki vlad. Iz Petriča in Gornje Džumaje tudi prihajajo vesti, da se sicer razorečeni makedonstvujoči svobodno in grezilno gibljejo po mestih in vasih.

Bulgari so vidi in razočarati

Budimpešta, 29. maja, b. Madjarski tisk se je pretekel teden zelo obširno bavil z dogodki v Bolgariji in z veliko skrbjo ugotovil, da ti dogodki nikakor ne bodo koristili madjarski stvari. V »A Regelu« je napisal madjarski časnik Lazar članek pod naslovom »Balkanska tajnost«. V tem članku ugotavlja Lazar, ki je tudi narodni poslaneck, da je Bolgarija izgubljena za Madjarsko in tudi za revizijsko fronto. Lazar zelo pesimistično gleda na bočnost srednje Evrope in misli, da je nov potres v tem delu Evrope neizbežen.

Turčija kupuje deset križark

Zato bo pa japonski industriji dala važne ugodnosti

Rim, 29. maja, b. Po vseh iz Ankare je turška vlada naročila na Japonskem deset lahkih križark za svojo mornarico. Fašistični listi Trdijo, da Turčija naročenih križark ne bo plačala takoj, ampak da bo za to dala Japonski važne gospodarske koncesije. Med te koncesije spadajo v prvi vrsti one, da se Japonski dopusti, da sme zgraditi velike tekstilne tovarne v Turčiji. Vojne ladje pa bo Turčija izplačala Japonski po večini v sirovini, ki jih potrebuje japonska industrija. Trdi se, da bo Turčija poleg že naročenih deset križark naročila v japonskih ladjedelnicah veliko podmornice, vojnih le-

tal in orožja. Predvsem bo naročila veliko stevile modernih tepor, s katerimi bo oborožila Dardanele.

Turčija-Perzija

Ankara, 29. maja, c. Zaradi predstoječega obiska perzijskega saha v Ankari, popravljajo več tisoč delavcev ceste na turško-perzijski meji in pri Trapezunu na Crnem morju, kjer se bo perzijski sah vozil z avtomobilom. Perzijski sah se bo nato odpeljal na turški križarki do Carigrada, od koder bo odpotoval v Ankaru z viskom. Po obisku Kemer pa se odpojuje perzijski sah v Evropo.

Močna opozicija na Poljskem

Varsava, 29. maja, b. Občinske volitve, ki so bile v nedeljo v 337 občinah na Poljskem, so se v mnogih krajih končale z za vladu zelo neugodnimi rezultati. Pokazalo se je, da je opozicija v mnogih mestih in občinah zelo močna in da ima v nekaterih krajih celo absolutno večino. V vsej Galiciji in vzhodni Poljski pa so dobitne vladne liste večino. V Lodzu je zmagała desničarska opozicija nacionalnih demokratov, medtem ko so v drugih industrijskih mestih dobitne večino opozicijeske stranke, v nekaterih krajih pa so z absolutno večino zmagali socialisti. V Varšavi in drugih večjih mestih bodo volitve prihodnji mesec. Vlada izjavila, da je z izidom volitev zadovoljna, ker je dobila okoli 56% glasov.

★

Bukarešta, 29. maja, AA. Radov poroča: Davi je blizu Medžidije v Dobrudži strmovali veliko vojaško letalo, ki je pluto iz Bukarešte. »Tot in opazovalce sta se ubila, letalo je pa zgorelo.«

Položaj v Romuniji

Bukarešta, 29. maja, b. Politični položaj v Romuniji je še vedno nejasen. Žena maršala Averesa je umrla in staremu romunskemu državniku ni sedaj prav nič do političnega dela. V poučenih političnih krogih smatrajo, da je poskus z Averesom propadel, ker so sodelovanje z njim odklonili Angelescu, Vajda Voevod in pa Jorga. Listi poudarjajo, da je narodna kmečka stranka za diktaturo v Romuniji in da zahteva predsedniško mesto za sebe. Opazuje se velika aktivnost dr. Julija Maniu.

Admiral Togo umira

Tokio, 29. maja, p. Znameniti japonski narodni junak, admiral Togo, znagovalec v bitki v Fuisimi leta 1905 je nenadoma hudo obolen in je njegovo življenje v nevarnosti. V vseh japonskih templjih molijo sedaj za njegovo življenje. Admiral Togo ima v ratu raka in so njegovi dnevi steti. Vesti, ki so jih razširile nekatere agencije, da je admiral Togo umrl, se uradno demantirajo.

Naš pariški poslanik o sv. Ivanu Arški

Velike manifestacije francosko-jugoslov. prijateljstva v Kouenu

Pariz, 29. maja, AA. Dozdaj se nobenemu tujcu ni bilo dano, da bi predsedoval uradni svečanstvo, ki jo vsako leto prirede v Rouenu v času Device Orleanske. Prvi, ki je bil s tem počasen, je jugoslovanski poslanik v Parizu dr. Miroslav Spalajković. Naš poslanik je s svojim govorom o pomenu francoske narodne junakinje in svetnice izval veliko navdušenje, ko je med drugim dejal, da je orleanska svetnica ustvarila francosko narodno edinstvo vsaj v tolikini meri, kakor večletno skupno življenje raznih francoskih pokrajin. Dr. Spalajković je navedel tudi okolnost, da so starci francoski kralji ob kronanju polagali prisego na evangelij, ki je znani pod imenom »Texte de Sacre.« Prvi del tega evangelijsa je napisan v cirilici, drugi

pa z glagolico. »Ali ni tudi kralj Karol,« je nadaljeval dr. Spalajković, »postavil svojo desno roko na starci jugoslovanski evangelijs, ki je bil maziljen v tej slavnici katedrali v prisotnosti same sv. Ivane Orleanske.« Nato je dr. Spalajković govoril o samem evangelijsu, ki je za revolucije izginil iz Reimsa. Najgloblji stiki pa so nastali kasneje z ustanovitvijo Ilirije, ki pomeni prvo zamisel kasnejše Jugoslavije.

Spalajkovičev govor je napravil na prisotne najglobljiv vti. Jugoslavji so priredili burne ovacije. Slovesnost se je izpremela v veličastno manifestacijo francosko-jugoslovanskega prijateljstva. Vojska godba je svirala marseille in jugoslovansko državno himno.

Kralj je sprejel belgijsko poslanstvo

Belgrad, 29. maja, AA, NJ. Veliki kralj je danes opoldne sprejel posebno belgijsko odpolanstvo, ki je sporčilo, da je stopil na belgijski prestol kralj Leopold III. Podpredsednik belgijskega senata in vodja belgijske delegacije je pri tej priliki izrazil zahvalo svojega vladarju NJ. Veliki kralj za posebno zastopstvo pri pogrebu blagopokojnega kralja Alberta NJ. Veliki kralj je sporčil najlepše želje kralju Leopoldu III, kraljevskemu domu in belgijskemu narodu.

Dar kraljice

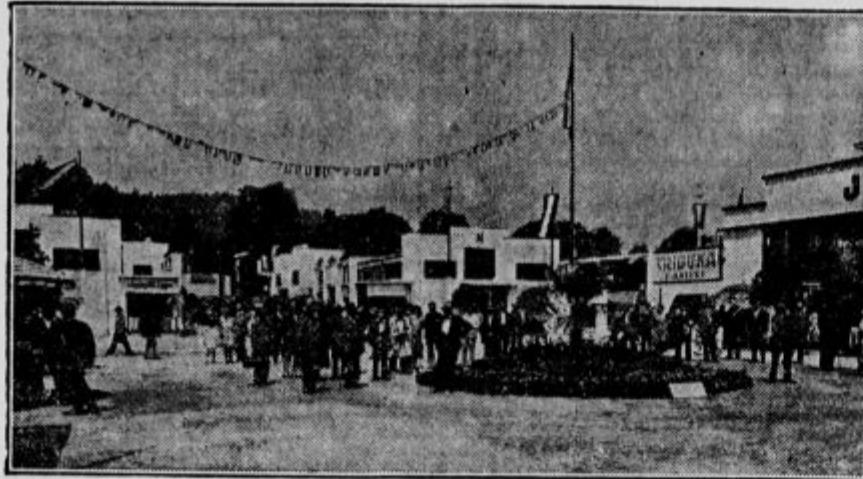
Capljina, 29. maja, c. Župnik župnije Hlebci pri Capljini je pred kratkim prosil NJ. kraljico Marijo za podporo v svrhu nabave dveh umetniških oken za novo zgrajeno župno cerkev, na katerih bi bilo vpisano tudi ime darovalca NJ. Veliki kraljica se je tej prošnji odzvala in je nakazala za nabavo teh oken 10.000 Din.

Zanimiva občinska seja

Kranj, 29. maja. Na današnji občinski seji so odborniki z veseljem vzelni na znanje dar tvrdke Jugoslovke, ki daje občini 100.000 Din za novo župsko zgradbo. Podpora je izplačljiva takoj, ko se začne nova župa graditi.

Po končanem predsedstvenem poročilu se je oglasil k besedi g. Jeglič in vprašal, zakaj občina ob zadnjem bojevniškem zborovanju ni izobesila zastave. G. župan mu je odgovoril, da je pa občinska uprava sklenila, da se zastava na občinskihi bišni ni izobesila. Sicer pa so da so priredili zborovanja občino popolnoma prezrli, tako da tudi občina ni imela nikake dolžnosti posvetiti temu zborovanju več pozornosti. Sicer pa so se v vrstah bojevnikov, o katerih smo upali, da bodo res preporedili in ustvarjale jugoslovanskega domoljubja, začeli zbirati tudi ljudje, ki jim je vse drugo bolj pri srcu kakor pa Jugoslavija. Tem se zmeraj toži po lepih oblastnih samoupravah. Tudi sprevođa se je udeležila vsa lista krdela od Brniku v Cerkelji pa do Šenčurja

Danes se odpira velesejem

Zopet se odpirajo vrata ljubljanskega velesejma s svečanostjo danes ob 10. številni gostje iz vseh krajev naše domovine bodo imeli priliko videti nov napredok naše dežele.

Ljubljanski velesejem že delj časa ni izrazito vzorčni velesejem, kakršen je bil zasnovan in prirejan dolgo vrsto let. Pritisnila je kriza in velesejem ni smel ostati samo trgovsko podjetje. Zato sedaj prireja tudi druge razstave, v katerih nam kaže ves razvoj našega naroda na raznih poljih udejstvovanja v javnem življenju. Tako vrši velesejem tudi kulturno nalogo, katere ob vrvežu vsakdanjega gospodarskega življenja ne smemo podcenjevati.

Tudi letos bodo prirejene nekatere posebne razstave, ki bodo zanimale ljubljane in druge obiskovalec. Ena najvažnejših je kartografska razstava takoj pri vhodu na desno. Poleg našega vojno-geografskega instituta, ki se vedno bolj vzpenja na odlično mesto med sličnimi zavodi inozemstva, bodo razstavljeni zemljevidi, proizvodi kartografske umetnosti, tudi iz drugih držav. Kartografska razstava bo obsegala tudi zgodovinski del, ki ne bo poučen samo za mladino, ampak tudi za starejše. V sredi razstave pa se bo gibal kot zemlja velik globus s polmerom 2 m in bo nazorno pokazal razmerje sonca do zemlje v posameznih časih.

Druga posebna razstava je razstava propagandnega materiala. Veliki del zavzemajo plakati, ki jih je zbral znanstveni zavod za reklamo g. T. Lacha iz Gradca. Predvsem so zbrani plakati za tujskoprometno propagando iz drugih držav, ki nam bodo nazorno pokazali, kako vzhodno se mora voditi propaganda in bo to nauk tudi za našo tujskoprometno propagando, da bo še bolj uspešna. Nadalje razstavljajo svoj propagandni materiali tudi

uprave listov, zlasti pa grafični zavodi, ki producijo sami ogromno reklamnega materiala deloma zase, največ pa po naročilu interventov. Tu bo poseben oddelek, kjer so razstavljeni osnutki plakatov za jesensko prireditev ljubljanskega velesejma, ki se bo vršila pod devizo »Slovenski ples«. Tu bo imel vsak obiskovalec priliko, da se izreče za osnutek, ki ga ima za najlepšega.

Paviljon »K« onstran poti skozi Lattermanov drevored bo združeval dve razstavi: »Žena v poklicu« ter razstavo ruske umetnosti. Pridne roke so že uredile žensko razstavo, ki ima namen pokazati, da povsed se žene udejstvujejo v gospodarskem življenu in drugod ter kakšni so proizvodi njene pridnosti. Pokazalo se bo pač, da je postala žena na vseh poljih podcenjevanja nevreden konkurent moškemu: kajti ni je panoge, kjer bi se ženska z uspehom ne uveljavljala, najsibo od ročnega dela pa do umetniških proizvodov. Zastopane bodo vse ženske obrite, proizvodi umetnosti itd.

Prav zanimiva obeta biti razstava ruske umetnosti. Rusko slikarstvo ima velika dela, ki ne zavajajo za drugimi narodi. Aranžerjem te razstave se je posrečilo pridobiti za to razstavo tudi slike velikega ruskega slikarja Ilje Repinija, katere je poslal na našo razstavo sin. Teh sedem originalov Repinijevih slik predstavlja vrednost, ki gre v stisoče. Pozornost pa bodo vzbudile tudi druge slike.

Nova na velesejmu je pri vhodu veliki kip (v življenjski velikosti) Toneta Kralja, ki predstavlja Merkurja in je torej za velesejem prav pomemben.

Vsekakor bo tudi letošnja razstava opravljila dosedanje sloves ljubljanskega velesejma, ki je znal biti vedno privlačna točka za vso Slovenijo in brez katerega si Ljubljane ne moremo več misiliti.

Velik požar v Kozarjah

Vič, 29. maja.

Danes okoli ene ponoči je izbruhnil požar na parku žagi g. Jakoba Trobeca, posestnika in sedlarja v Kozarjah, občina Dobrova. Požar je opazil neki delavec, ki se je peljal tačas v Ljubljano. Ta je alarmiral domače in sosedje. Takoj so dali znak s parno piščalko, ki je privabila domače kozarske gasilce, poleg njih pa še dobroske, brdske in viške. Sreča, da je bila noč mirna in jasna, voda iz Malega grab-

na pa tako blizu, tako, da se je tem dejstvom zahvaliti, da ogenj ni zavzel večjega obsega.

Poslopje, v katerem je parna žaga, je vse pogorelo, strojne naprave pa so tudi uničene, ker je poslopje, v katerem je žaga, leseno. Združenim naporom gasilcev se je zahvaliti, da je bil požar udružen okoli treh, gasili pa so ostali na pogorišču do ranega jutra. Na lice mesta došli orožniki so pozvedovali o vzrokih požara.

»Hram Slave« v Skoplju, ki so v njem shranjene kosti junakov padlih za osvobojenje Južne Srbije.

Majniški motivi

28.

»Moje roželj« Tako je imenoval sv. Frančišek Saleški dneve svojega tripljenja. Vse briškosti so se mu zdele rože v pogledu na Kristusove dušne in telesne bolečine. »Moje roželj« bi mogla reči tudi Kraljica sv. rožnega venca, ko je gledala ob smrtni uri na žalostnovesele skrivnosti svojega življenga. Smrt Marijina je bila sladka in vesela, ker je bila smrt iz ljubezeni. Kaj bi nam moglo vsa nekoliko razdoblji blaženo smrt božje Materje? Morda sledče besede, ki jih je nekaj tednov pred svojo smrтjo izrekla sv. Mala Terezija: »O meni ne bo mogče reči, kakor o naši Materi: „Mrij, ker ne umrije.“ Da, narava drhti po nebesih, a milost jo nadvladuje. Le to ponavljamo ljubemu Bogu: Še dolgo, dolgo bi živel, če Ti, Gospod, želiš tako; takoj v nebesa bi hitela, če tvoja sveta volja bo LJubezen — ogenj domovine, naj me povziga in povzrže, vseeno mi je smrt, življenje — LJUBEZEN moja sreča je.« Marijin smrtni dan je bil njen rojstni dan za nebesa. Kar nam dela smrt bridko, gremko, strašno, vse to moramo izpustiti iz spomina na Marijino smrt. Brez bolečin je rodila svetu Zveličarja in brez bolečin se je sama ob svoji smrti rodila za nebesa. Ne moremo si mislit, da so se zbrani učenci drugače poslavljali od svoje Materje, kakor so se nekaj let prej poslavljali od svojega Mojstra. Slovo Marijino je bilo podobno slovesu Jezusovemu. In medtem, ko jih je blagoslavljal, se je ločila od njih in šla v nebo. Ti so se z velikim veseljem vrnili na svoje delo za kraljestvo božje. Vedeli so, da jih poslej podpira nebeška Mati s svojimi pripravnimi pri Bogu, njih Zveličarju. Marijino veselo slamo je za nas, niente otroke, upanje za časno in večno srečo.

29.

z NIVEA na zrak in sonce!

Ali prosim oprezzo! Vaša koža se je vsled gorce obleke odvadila soncu. zato se natrite najprej z Nivea-cremo ali Nivea-oljem — oboje varuje in neguje kožo ter pospešuje, da postane naravno rujava.

Poljski državni zavod za gledališko umetnost

Ob prihodu gojencev in gojenk v Slovenijo

kowski, Halpertowa so bila slavna doma, Bogomir Davison pa po celi Evropi.

Po poljski ustaji leta 1863 je začela šola padati vsled pritiska ruske vlade in mesta narodnih iger se so dajale v Varšavi italijanske opere.

Pomladek se je razsel, jeli ustavnljati sam privatne dramatične šole v provinci, predvsem v Krakowem. Delovanje sole je prestalo popolnoma in je zopet vzkliklo šele v novi, današnji Poljski. — Poljski državni zavod za gledališko umetnost ima danes štiri oddelke: igralski, režijski, filmski in teatrološki oddelki. Igralski oddelek ima za seboj tradicijo 120 letnega dela, Režijski oddelek skrbi za nove, izvrstne režiserje. Pouk v obeh teh dveh oddelkih trajha 3 leta. Prvo leto je posvečeno teoriji, drugo in tretje pa praktičnemu delu. Filmski in teatrološki oddelek pa se pravkar organizira. Največ zanimanja je za režijski oddelek, katerje obiskujejo slušaljki iz vse Poljske, pa tudi iz drugih krajev. Med seboj se dele v tri skupine: prva se še spoznava z gledališčem, v drugi so igralci, ki hočejo postati režiserji, v tretji pa slikarji ali absolventi Varšavske umetniške akademije.

Gojenci državnega zavoda za gledališko umetnost iz Varšave, pod vodstvom svojega ravnatelja Aleksandra Zelwerowicza so sedaj prvič na potovanju po naši zemlji, z iskreno delo, da jo spoznajo in da si razsirijo svoje obzorce. V Ljubljano pride okrog 60 gojenc in gojencev danes ob 1/10, a se odpeljevajo naravnost na Bledu. V četrtek zjutraj pa se vrnejo v Ljubljano, katero (zlasti gledališče) si nameravajo ogledati. Ob pol 12 pa se bodo vrnili domov. Drage goste prav iskreno pozdravljamo v svoji sredini in jim želimo lepih užitkov na naši zemlji.

Grozotna skrivnost pohorskih gozdov

Odsekano človeško roko prinesel pes

Maribor, 29. maja.

Grozotna skrivnost iz pohorskih gozdov je razburila prebivalstvo jugovzhodnih obrovnkov Pohorja, da sedaj mrzljivo preiskuje v zvezi z orožniki obsežna gozdna področja za sledovi skrivnostnega zločina. Prišla je uganka na dan na način, ki se zdi mogoče le v kriminalnih povestih, porojenih v bolnesti človeški fantaziji.

Na travniku Josipa Fiferja, preužitkarja v Frajhamu pri Sv. Martinu na Pohorju so bili ljudje spravljali seno, ko je primahnil iz gozda Fiferjev pes, nesod v goben neko bledo stvar, ki se je od daleč zdele kakor kost. Ko je prišel pes do gospodarja, je spustil pred njim na tla ter ga vprašajoče pogledal. Z grozo v prisih so ljudje videli, da je to brezkrven, bled in že nekoliko razpadajoč kos človeškega mesa — kos človeške dlanje s širimi prstimi. Takoj so bili obveščeni orožniki iz nekem ostriu predmetom.

Tako se je začelo mrzljivo ugibanje, kako in na kak način je prišel pes do strahotne najdbe.

Ljudje so uganili, da je bil do 15. maja uslužben pri delu pri posestniku Štefanu Kepniku iz Frajhama 65 letni drvar Franc Anič iz Limbuša pri Mariboru. Omenjenega dne se je napotil z zasluzkom v žepu čez Pohorje proti domu Pravijo, da je bil močnih zdelih rok ter je imel tudi on kazalec na levem roku zaradi poškodbe obvezan s cunjo. Ta domnevna bi se strinjala z ugotovitvami in opazovanji na najdenem kosu roke.

Danes pridejo bolgarski književniki

Danes ob tri četrtek na 10 dopoldne prispejo bolgarski književniki v Ljubljano. Na kolodvorju jih bodo sprejeli poleg ljubljanskih književnikov, predstavnikov kulturnih zavodov in oblasti učenec »Mladice« v narodnih nošnjah.

Nato se bodo odpovedali dragi gostje v Narodno galerijo ter si ogledali mestno.

Po konsilu si bodo ogledali velesejem, Kraljevo razstavo itd.

Zvečer ob 6.15 bodo v filharmonični dvorani brali svoja dela. K temu lepemu večeru vabimo vse prijatelje bolgarske lepe umetnosti.

Vstopnice (po 12, 8, 6, 4 in 3 Din) se dobre v knjižarni Gl. Matice. Po recitaciji bodo obiskali bolgarski književnik opero in sicer »Katja Kabanovo«.

Ob 10 bo v Unionu banket.

Naslednje jutro (v četrtek) se bodo odpeljali ob 10 na Bledu, po konsilu pa v Bohinj.

Ker je mačeho umoril — 20 let ječe

Maribor, 29. maja.

Pred velikim senatom mariborskoga okrožnega sodišča se je danes končalo zadnje dejanje krvave žaloigre, ki se je zgodila v Šarmannovi viničariji v Dobrenju ter vzbudila pozornost in ogorčenje vse okolice s strašnim umorom 60 letne viničarke Terezije Heričko. Na zatožni klopi je sedel Franc Heričko, 23 letni viničarski sin in pastorek umorjene ter se zagovarjal zaradi zločina. Po opisu obtožnike se je dogodek razvijal sledenje:

Heričevi, ki so živeli v Šarmannovi viničariji v Dobrenju, so v času, ko so se vršila dela v vinoigradih, prihajali že pred 6 k Šarmannim na zajtrk. Dne 16. aprila zjutraj pa ni bilo nikogar od Heričkovih v zajtrku, kar je gospodinjo začudilo, zlasti, ker je videla obdolženega Franca Herička samega pri delu v vinogradu. Kmalu nato je prišel še njegov oče proti Šarmannovi hiši ter mirno rekel Šarmannu: »Moja baba je hinc.« Pristavil je še, da leži nedaleč od hiše, nato pa je šel k sinu ter ga vprašal: »Kje si včeraj babo pestil,« na kar pa je obdolženec molčal. Ljudi so šli gledat ter res našli staro Heričko Terezijo v sadovnjaku z razbito glavo, vso v krv in mrtvo. S kolom, ki je ležal nekoliko vstran, ji je morilec razbil glavo ter ji obraz popolnoma zmatil. Kakor pa je ugotovila sodna obdukcija, ji je zlomil tudi več reber na ta način, da je nanjo pokleplil ali jo brcal s čevljem ter ji prelomil tudi levo nadlaktico. Na vrati so se poznali tudi jasni znaki davljena.

Dejanja so sosedje takoj osumili njenega pustnika. Orožniki, ki so bili o dogodku obveščeni, so ga aretirali. Zeorožnikom je dejanje priznal, pa še letekrat, ko so našli skrito krvavo obleko. Kakor pa zločinec navaja, sta se v nedeljo 15. aprila napotila z mačeho v Selnicu, da bi poiskala tam drugo viničarijo. Ko sta se vračala domov, sta se ustavila v nekaterih gostilnah ter popila nekaj vina. Malo pred domom sta se ločila; mačeha je šla domov, pastorek pa k sosednjemu viničarju, kjer je dal za 5 litrov vina. Ko se je vratal proti domači hiši, ga je po njegovem zatrjevanju počakala mačeha sredi poti ter ga začela zmerjati, češ, da je zapravil denar. V jezi je izdrli kol od mladega dresvca ter udaril starke po glavi. Obtožnica ne izključuje, da se je dejanje razvijalo nekoliko drugače ter je najbrž obdolženec našel mačeho speco ali počivajoča na poti bližu doma. Staro sovraštvo, ki ga je do nje gojil, je izbruhnilo z vso silo ter je na zverinski način usmrtil. Orožniki so po pričah ugotovili, da je obdolženec svojo mačeho res sovražil ter ji celo večkrat pretil s smrtno.

Pred sodiščem se je zagovarjal obdolženec z vinjenostjo. Obsojen je bil na 20 let robije in trajno izgubgo častnih pravie. Senat je predsedoval vs. Žemlječ, prisedovali pa so vss. Lenart, dr. Kotnik, Kolsek, dr. Čemer. Obtožbo je zastopal državni pravnik Sever.

Ljubljanske vesti:**Dela na grajskih šancah**

Ljubljana, 29. maja.

Delo na grajskih šancah je dosedaj uspešno napredovalo in pred očmi začudenih meščanov so se že pričele kazati nove oblike šance, ki bodo deloma obnovljene stare, deloma pa popolnoma nove. Gricek sredi šance je že skoraj napravljen. Misel, da bi se iz grajskega drevoreda na ta gricek napravile stopnice, je bila opuščena in je mesto stopnic napravljena poševna, vendar polnoža v široku peščenu stezo, tako da bodo mogle prav na vrh grajskih šanc tudi matere, ki pjejo svoje dojenčke z vozičkom na sprehod. V kakih 14 dneh bi ta gricek popolnoma gotov, ves v zelenju in obdan z rušo. Neki posestnik, ki se je najbolj branil odstopiti del sveta, nujno potreben za regulacijo dohoda pod šancami v Regaljevi gai ter za nasip na severni strani šance, se je sedaj udal in mestni občini ta svet odstopil. S tega in z drugega sveta, ki bo zasut, jemljejo ruša ter z njimi obkladajo gricek sredi šance. Severno stran šance bodo toliko zasuli, oziroma podaljšali nasip, da bo v eni črti z grajskim drevoredom.

Sedaj nekoliko utrujejo stare šance, to je severnozahodno zidovje, ki bo obranjeno. Na vrhu tega zidovja, ki štiri samo zase in ne tako, kakor do sedaj prislonjeno na gricek, napravijo širok hodnik, da bo razgled prav tako lep, kakor je bil dosedaj. Hodnik bo na zunanjini in na notranji strani obdan z ograjo. Kakor smo že svojčas poročali, pa grade okoli griceka pod zidovjem dolovi široko sprehajališče.

V rovih pod šancami se odkrivajo vedno nove zanimivosti. Odkrili so nekaj okostij, baje fosilnih vojakov, ki so bili zakopani v tem starem obzidju. Ta okostja imajo vsa glavo proti zapadu

**Procesija sv. R. T.
v stolnici**

Ob osmih slovensa pontifikalna sv. maša. Po nasi gre ob lepem vremenu procesija takole: Pred skofijo, Střitarjeva ulica, pred frančiškansko cerkvijo I. blagoslov. — Wotlova ulica, Kongresni trg, pred spomenikom presv. Trojice II. blagoslov. — Udeleži se ga tudi že prej tam zbrana šolska mladina. — Vegova ulica, Emonská cesta, Cojzova cesta, pred senjakobskim znamenjem III. blagoslov. — Stari trg, Mestni trg, pred mestno hišo IV. blagoslov.

Razvrstitev:

I. Društva: 1. Katol. društvo rokodelskih pomočnikov, 2. Zastopstvo akademiske zveze in kat. akad. društva, starostinstvo.

II. Zenske Marijine družbe: 1. Dekliška iz Lichtenhurna, 2. Dekliška iz Križank. 3. Uršulinska družba, 4. Stolne kongregacije, kongregacija Marije Pomečnice. 5. Gospodinčen in gospa pri oo. jezuitih.

III. Bandero Naše Ljube Gospo. Zenske sestrelke. Narodne nose.

IV. Bandero presv. Rešnjega Telesa. Moški sestrelci. Stolne dijake kongregacije. Moške Marijine družbe. Stolna Vincencijeva konferenca.

V. Dekki in dekle, po pet v eni vrsti.

VI. Prva četa vojske z godbo.

VII. Mestni načelnik ali njegov zastopnik z občinskim svetom. Zastopstvo stanovskih zbornic in drugih javnih korporacij. Ravnatelji in nastavniki srednjih, mesčanskih in strokovnih sol ter solski upravitelji, v kolikor se ne udeleži procesije s svojimi zavodi. Dravská direkcija pošte in telegrafa ter podružnična poštna hranilnica. Direkcija državnih teleznic. Dravská Finančna direkcija. Državno tožilstvo. Okrožno sodišče. Višje državno tožilstvo. Apelacijsko sodišče. Akademični senat in profesorji univerze.

VIII. Oo. frančiškani, duhovščina. Prevzvani z Najsvetijem.

IX. Ban s komandantom divizije, konzularni zbor, pomočnik bana z načelniki oddelkov in čeli samostojnih odsekov kr. banske uprave, ostalo uradništvo kr. banske uprave in ostalih državnih oblastev obče uprave, ostalo drž. ter samoupravno uradništvo, oficijski zbor.

X. Druga četa vojske.

Verniki ob ulicah, kjer se pomika procesija, se napravijo, da iz spoštovanja do evharističnega Boga okrase in razsvetle okna na cesto. Občinstvo naj procesije ne trga. Krščanski taki zahteva, da se moški odkrijajo in da verniki pokleknejo, ko nesu Najsvetije mimo.

Svete maše so od 4 do 8 vsake pol ure, pa ob 9 in pol 12.

Od letos dalje bo zaradi reda zbirališč malih otrok za stolnico. Matere naj pripeljejo od 8—9 tja le take — dostojno oblecene — otroke, ki jih upajo izročiti v to dočlenjeni gospodičnam, da jih bodo čuvale in vodile med procesijo. Matere med procesijo ne bodo smelete hoditi z otroci, ampak

Kulturni obzornik**Obrazi bolgarskih književnikov,
ki prispo dnes v Ljubljano**

Da bomo laže sledili recitacijam bolgarskih književnic in književnikov v filharmonični dvorani (drevi ob 6.15), naj vsaj v grobih potezah orisemo duhovne obraze dragih gostov.

Eliška Bagrjanina, ki je že nekako postala kri naše krvi, saj je prva porušila nenanavni zid med našim in njenim narodom, prva zapela

himno naši zemlji in prva razodela sodobni bolgarski generaciji našo podobo, je avtorica dveh močnih pesniških zbirk »Večna in sveta« in »Zvezda mornarjev«. Njena pesem (»Moja pesem«), ki jo bo drevi brala, je čudovalo podobna slovenski duši. O Bagrjanini piše Šimanov, da je njena zbirka »Več-

na in sveta« poleg Jovkovič »Staroplanskih legend« najmočnejše bolgarsko delo po vojni.

Jana Jazova je komaj 21 let starata, a je štala med prve vrste bolgarskih pesnikov. Odškrik jo je Balabanov, ko je skrivala kot 18letna gimnazijka cele knjige pesmi. Knjiga njenih pesmi »Jazov« priča v močnem duhu, ki je izven vplivov. Njene pesmi so brez literarne afekcije, v katero zaidejo vsi začetniki, zrele so, klasično urejene, polne duha in sodobnih nemirov; jezik in prispevka sta elementarno močna.

Vidno vlogo v bolgarski povojni književnosti igra tudi Ana Kamenova. Iz njenih del veje čista ženska duša. Zlasti roman »Kartinin greh«, ki je globoko psihoško zajet, spada med najboljše povojne romane.

Elin Pelin je izredno nadarjen pripovednik bolgarske vasi; prvak bolgarskega realizma. V njegovih delih živi z elementarno močjo narava vasi in človeka. Način njegovega pripovedovanja je miren, toda vprav s to mirnostjo nam zna opisati naravnost strašne duševne viharje. V tem pogledu sta klasični njegovi daljši noveli »Gerazjevi« ter »Nezrela sila«. Izredno globoko je prodrl tudi v otrokovo dušo ter postal najpopularnejši mladinski pisatelj. Urejuje otroški list »Svetilka«.

Kakor Elin Pelin, se tudi Konstantin Petkanov odlikuje z globokim poznanjem vasi. V njegovih delih se čuti neko toplje čustvo — za staroto vreme, pa ne v pogledu blagostanja, marveč poštenosti in morale. Avtor je grandiozne kronike vasi: »Žetev«, ki se deli v dva dela: »Stari čas« in »Hajduki«. Petkanov je organško zvezan z vasio in njenimi posebnostmi, ima veliko ljubezen do kmetijskih ljudi in elastično fantazijo. Njegov roman »Begunec« je značilen za psihologijo sodobnega kmela, ki zapiša rodno zemljo in se seli v mesto. Po Golgoti v mestu se vrača na blagoslovljeno zemljo skesan kakor izgubljeni sin.

Kot pripovednik zavzema lepo mesto v bolgarski književnosti Georgij Rajčev, ki je zna-

»SLOVENEC«, dne 30. maja 1934.

○ **Tujsko-prometna razstava v Frančiškanski ulici**, brez vstopnine, odprtja od 11. do 13. ure.

○ **Velik proces pred ljubljanskim sodiščem.** Kakor smo že poročali, je v Ljubljani na vidiku veliki komunistični proces, v katerem je otoženih 32 mladih oseb, v' prvi vrsti dijakov. Glavna obravnava se bo začela 16. junija ob 9 dopoldne v nekdajni porotni dvorani, ter bo trajala najmanj 5 dni. Obravnava bo tajna.

○ **Novo igrališče za žogobre.** Zoga je danes dajku že mesto knjige, delavcev mesto loptate itd. Naučno, da jo najbolj poznajo kratkohlačniki. Namesto me je pot po Pražakovici ulici. Tam je proti Mašarykovi cesti nezaščitana in neognajena parcela. Ce stopiš kako popoldne tja, boš na tem prostoru našel precej živahno življenje. Kratkohlačni igralci brezo žogo, vsaj toliko jih pa glede. In uboga žoga odletava sem in tja. No, to še ni nič hudega, ko bi žoge ne spremjamle izbrane evtje vseh kletiv. Med vsemi je bila še najbolj nedolžna »prokleti pes«. Clos-

Tel. 31-62 **KINO KODELJEVO** Tel. 31-62

Danes ob pol 9:

»**VELIKA LJUBEZEN**« (Gust. Fröhlich, Jarm. Novotna) in »**BOJ ZA PRAVICO**« (Ken Majnard)

vek nekote premišlja: odkod in kam? Ali je krivda na vzgoji ali na žogi, starši razmišljajte!

○ **Nesreča z mesarskim nožem.** Včeraj zjutraj se je v železničarski menzi nevarno ponesečil 29 letni mesar Alojzij Kunec, stanovanec v Pražakovici ulici 11. Kunec je rezel meso, pri tem pa se je zabolel po nesreči v stegno ter si prerazil žilo odvodnico. Poklican je bil reševalni avto, ki je ponevrečenca prepeljal v bolnišnico. — Z vlakom se je pripeljal v Ljubljano 70 letni Jože Zubukovec doma iz Gorenje vasi pri Ribnici. Zubukovec je padel z voza in si zlomil levo nogo. Tudi njega je reševalni avto prepeljal v bolnišnico.

Mariborske vesti:**Obvezna mladinska telesna vzgoja**

Na zadnji seji občinskega sveta je prišel v razpravo tudi načrt za uvedbo splošne mladinske vzgoje. Sklenjeno je bilo, da se bo izvršil v mestu popis v poštem prihajajoče mladine. Zakon zahteva, da se mora tozadovna evidenca čimprej sestaviti. Po naših informacijah bi bilo v Mariboru okoli 6000 obvezancev moškega in ženskega spola v starosti od 14. do 20. leta, ki pridejo v poštem pri izvajaju zakona. Občina bo moral na novo sestaviti točen seznam vseh teh obvezancev ter ga v bodoči tudi trajno točno voditi in vsako leto izpopolnjavati z novimi imeni. Mestni zdravnik bi moral izvršiti preiskavo vseh obvezancev. Zakon predvideva strogo obveznost glede poseljanja tečajev in celo kazni, s katerimi so roditelji, oziroma skrbniki soodgovorni za ob-

vezancev, ki izostaja. Nadalje bo moral občina oskrbeti primerna telovadisca, pozimi telovadnice. Telesne vaje bodo morali obiskovati vsi obvezanci brez izjeme, razen onih, ki se aktivno udejstvujejo v športnih in telovadnih društvih. Kot vežbatelja določa zakon telovadne učitelje, javne uradnike in rezervne častnike, ki niso prekorčili 35. leta starosti. — Za Maribor predstavlja izvedba zakonskega načrta precej zapleteno vprašanje, v prvi vrsti radi pomankanja primernih igrišč, ki bodo morala biti za armado 6000 mladih ljudi precej obsežna. Tudi mariborske telovadnice ne bodo zadostovalo za te množice. Poleg tega bo poslovovanje mladine in vodstvo tozadovnih zapisov zahtevalo znatne investicije.

bil splošno priljubljen in spoštovan mož, globokovernega značaja in blagega sreca, da ga je bila sama ljubezen in dobrota. Bil je priznan komponist, na vdušen muzik in pevec. Svoje otroke je vrgnjal v čvrstem krščanskem duhu ter jim je bil najboljši oče. Bil je tudi dolga leta zvest naš naročnik. Počilj bi gobo v večnemu počilku danes v sredob pol 16 iz mestne pokopališke kapele na frančiškansko pokopališče. Bodil Vsemogočni plemeniti dušni pličnik za vse dobro, žalujočim sorodnikom naše iskreno in globoko sožalje!

○ **Dekle na begu.** 15 letna služkinja Marija Klobasa je zapustila svojo gospodinjo brez odpovedi ter odšla neznanom. Dekle je plavalo, močno razvite postave, oblečeno v modrokrilo in belo pleteno bluzu ter mu manjka v zgornji čeljusti sprednji zob. Je nekaj slovna.

○ **Mesarski gredo na banskem upravu** s svojo pritožbo proti sklepnu občinskega sveta, da se premestijo z Glavnega trga v Strosmajerjevo ulico. Radi pritožbo bo moralna mestna občina mesarje pač še pustiti do rešitve na sedanjem mestu ter poskusiti, če se da morda avtobusni promet skozi Korško ulico izpeljati tudi na ta način, da mesarji še ostanejo na dosednjih prostorih, odnosno, da se pomakne bližje pločniku, uni pred Tschelligijevim pivovarno pa se umakne na južno stran Korške ceste.

○ **Naša severna meja in naš Jadran.** Mariborske gospodarske organizacije priredijo dne 1. junija ob pol 9 zvečer v verandu dvorani pri Orlu manifestant sestanek, na katerem bo predaval dr. Jančič o skupnih problemih severne meje in Jadrana. Prireditev je v zvezi z Jadranskim tednom.

○ **Kroglo v nogu.** V Zimici je nekdo obstrelil 25 letnega Slatničana Franca s pištolem ter ga zadel v levo nogo. Ranjenca so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

○ **Neverne klobase.** 20 letni tkalec Ivan Klančar se je v pondeljek zvečer nevarno zatrulil, ker je jedel pokvarjene klobase. Prepeljali so ga moralni na zdravnikovo odredbo v bolnišnico.

○ **Domov gredo!** Včeraj so se končali začilni izpit na tukajšnji šoli za rezervne častnike inženierske stroke. V številk bodo sklepki vojaško suknjo ter odrinejo v civil in domov.

○ **Nagajivi Meljski hrib.** Meljski hrib je muhast — leta bo miroval, potem pa pride, zoper zanj — sezona in ob vsakem dežju pošilja kamenite lavine s svojega strmega pobočja in zapira cesto, ki vodi iz Maribora v St. Peter. Izgleda, da bo letos zoper tako volje, ker je pričel že nagajati ter ob zadnjem nalinu do dobra zasul cesto, ki so jo v pondeljek komaj zoper očistili.

○ **Vladimir Vasiljev.** katerega pozna Ljubljana že izra dubrovniškega penklubskoga kongresu, je eden izmed vodilnih bolgarskih eseistov, ki zbirja okrog najvidnejše bolgarske književnosti-kritične revije »Zlatorog« mlade nadarjene pesnike in jih oblikuje. Napisal je veliko število studij in portretov bolgarskih pesnikov; po značaju je temperamenten kritik.

Vidno vlogo v bolgarski kritiki in eseistiki igrajo tudi Sirak Skitnik, ugleden slikar in umetnostni kritik ter eseista Georgij Čanev in Georgij Konstantinov. Mimo teh je eden najaktivnejših kritikov v Bolgariji tudi Matčo Nikolov. Najbolj znano je njegovo delo »Literarne karakteristike« (izdelovo je tri izdaje), kjer so objavljene temeljite študije o bolgarskih književnikih in druge polovice 19. stoletja. Omeniti moramo še profesorja antične umetnosti na sofijski univerzi, Bođana Filova, ki je vodila umetnostno združinov v Bolgariji. Najznamenitejše nivo delo je »Stara bolgarska umetnost«, ki je izšla v nemškem angleškem, francoskem in bolgarskem jeziku. S tem delom, ki je znamenje globokega znanja, je opozoril evropski znanstveni svet na stare umetniške spomenike v Bolgariji. — bič

○ **Z bolgarskimi književniki pridejo danes v Ljubljano** tudi nekateri hrvaški in srbski književniki, da s tem počaste svoje bolgarske in slovenske tovariše. Iz Zagreba prijeje: predsednik Pen-kluba, dr. Branimir Livadić, urednik »Hrvatske prosvjetje«, dr. Ivan Šeh, znani prijatelj Slovencev, dramatika Milan Begović in Miroslav Feldman, Slavko Batusić in Torbarina, Iz Belgrada: tajnik Pen-kluba, Milan Predić, Desanka Maksimović, Djurić in Ristić.

Jugoslovanski večer v dunajskem radiu

Poročilo z Dunaja.

Preteklo sredo je bil od 21 do 22 prav velik in dobrojeno »Jugoslovanski večer« v dunajskem radiu, kakov kateri so mogli čitati v vseh dunajskih listih, poseljeno v strokovnih. Ta »Jugoslavischer Abend« je vzbudil izredno zanimanje med ogromnim številom poslušalcev. Morate pomisliti, da ima dunajska radio postaja že dosti nad pol milijona naročnikov, a prav gotovo je se na stotisoč »Schwarzhörerjev«, kakov jim tukaj pravijo. In ta naš jugoslovanski večer je bil gotovo na takem umetnostnem višku, da smemo biti Jugoslovani in še posebej mi Slovenski zadovoljni in ponosni.

Sodelovali so: sopranistinji Mila Levova in Selma Škoda, tenorist Gustav Remec, violinčelist Leskovič, pianist prof. Anton Trost in veliki tamburaški zbor »Slovenskega krožka« pod vodstvom zborovodja prof. Klemo Viškoviča.

Na sporedu so bile umetnine naših priznatih skladateljev: Jakov Gotovac, L. M. Škerjanec, Josip Pavčič, Bogi Leskovič, Kosta Manojlovič, Stevan Hrastnik, Svetozar Nastasijević, Franjo Dugan, Lev Stenonov, Stanko Preml, Vilko Ukmur, Josip Slavenski, Krešimir Baranovič in končno naš Klemo Viškovič.

Potovanja po morju

Pred nekoliko leti je bilo le malo tistih, ki so si lahko privoščili potovanja po morju z velikimi luksuznimi prekoceanskimi brodovi.

Kakor smo zvedeli, bo priredilo veliko nemško parobrodsko društvo »**Sewerno-nemški Lloyd**« (Norddeutscher Lloyd, Bremen) letos meseca junija in julija s svojim velikim prekoceanskim parobrodom »Dresden« potovanja po Sredozemskem in Jadranskem morju po reklamni ceni Din 4000.

Pripomniti moramo, da bo društvo kljub nizki in ugodni ceni tudi sedaj nudilo ves svoj renciranji in poznani komfort. Te izredne prilike se bodo mogli poslužiti tudi širši krog ter bodo lahko poleg vožnje obiskali interesantna mesta, kot Benetke, Kri, Carigrad, Atene, Drač, Tripolis, Malto itd.

Poleg tega prireja društvo interesantna in cenena polarna in Nord Kap potovanja.

Vse informacije in prospekti pošljte brezplačno:

Generalno zastopstvo

Norddeutscher Lloyd -- Zagreb

Starčevičev trg 4. — Telefon 42-65

in zastopstvo: Ljubljana, Masarykova 12.

Nad 1170 malih maturantov v Sloveniji

Za letošnjo malo maturu je precejšnje zanimanje. Mnogo je prijavljenih privatistov, ki so dosegli nelo moška leta. Kot državni nameščenci skušajo z malo maturu doseči boljši uradniški položaj. Prav veliko takih privatnikov — kandidatov za malo maturu je v Mariboru in Celju, dočim jih je v Ljubljani razmeroma malo, čeprav so tu vsa višja oblastva in višji uradi. Koliko je po sedanjih podatkih kandidatov v Mariboru in Ljubljani, smo že poročali. Zanimivi so tudi podatki z gimnazij v ostalih mestih. V Celju bo poleg 24 privatistov delalo malo maturu 84 dijakov, v Ptaju 48, Murski Soboti, kjer je samo nižja gimnazija, 41, v Kranju 67, v zavodih sv. Stanislava in St. Vidu nad Ljubljano 39, v Novem mestu 51 in v Kočevju 47. Vseh kandidatov za malo maturu, brez privatistov, je došle vracunanih 1170. Izpravevalne komisije bodo pač strogo rešetele znanje vsakega posameznega kandidata in bodo izbirale najboljši material, ki mu bo potem odprtia pot v višjo gimnazijo. Uspehi na slovenskih gimnazijah IV. razredu so v splošnem prav povoljni. Opazati je, da mnogi dijaki dosegajo večje uspehe, če so starši ali njih vzgojitelji v stalnih zvezah s profesorji. Mnogi starši pa se sploh celo leto nič ne pobriago za svojega sina-dijaka, pa se potem silno čudijo, če je sinek koncem leta padel. Profesorji so prišli na sled, da so prav dijaki, katerih starši nikdar ne pridejo do profesorjev, najbolj prebrisani za kake nerdenosti in nepravilnosti. Kaj radi prikrivajo staršem knjižice in skušajo starše z njimi preslepiti.

— Pri zapeki, motujah pri prebavi, gorečici v želodcu, krvnih navalib, glavobolu, splošni slabosti vzemite zjutraj na teče kozarec »Franz Josefovec« grenčice.

P. J. S. SERRARENS, tajnik Mednarodne zveze krščanskih strokovnih organizacij (Prevel: —ant):

Austrijski problem

Rdeča moč

Ko je ob koncu vojne razpadla podonavska monarhija, je pripadla socialdemokraciji velika vloga. V narodni skupščini, izvoljeni februarja 1919, je imela odločajočo moč s svojimi 72 poslanci (krščanski socialisti so jih imeli le 69). Postavila je državnega predsednika Seitz in kanclerja Rennerja, dr. Deutscha pa na čelo vojaške sile. Vlada se je opiralna do leta 1920 na koalicijo s krščanskimi socialisti. Koalicija pa je razpadla in ko je socialdemokracija po volitvah iz leta 1920 izgubila prevladujočo moč in ni imela več vlade v roki, ki je kljub temu ostal še Dunaj, rdeči Dunaj, ki je tvoril s svojim dvamilijonskim prebivalstvom tretjino vse države in ni bil le edino velemesto, temveč tudi zvezna avtonomna dežela. Avstrija obstaja namreč iz devetih zveznih dežel, od katerih ena je tudi Dunaj.

Vedno dunajskih volivcev je bila in je ostala rdeča tudi vsa povojna leta. Zato je bila rdeča tudi vlada mesta in dežele Dunaj. V parlamentu je tvojila socialdemokracija manjšino, ki pa je bila zelo številna. Radi tega je pomenila tudi v vseh demokratičnih korporacijah veliko silo. Svoje poselje je hotela vsestransko še bolj utrdili, pri tem pa ni bila ravno izbitčna in tenkovestna.

Levičarska usmerjenost

Austrijska socialdemokracija ni bila to brez pogojno. Bila je namreč ostočno usmerjena v levo. V zvezi z njo se je govorilo o avstro-marksizmu in avstro-boljševizmu. In ne popolnoma brez vrzka! Skoraj v vseh državah namreč je postala socialdemokracija reformistična in je potisnila revolucionarne elemente v ozadje, da so moralni preiti k komunistični ali neodvisni delavški stranki. Le v Avstriji se komunizem ni mogel usidriti, ker je že socialdemokracija stala tako na levo, da je ostalo na levici še komaj kaj prostora.

Škovič s svojim velikim delom za tamburaški zbor »Iz moje domovine«, velik, lepo povezan venec naših narodnih popevk.

Ze imena teh naših glasbenikov pričajo, s katerim vnemo so priredili tega večera šli na delo, da bo v dunajskem radiu zbran cvet naše glasbe, naše narodne umetnosti. Pevke in pevci so tekmovali med seboj od točke, kdo bo ta večer več doprinesel k slavi našega slovenskega, jugoslovanskega imena v tujem svetu. Ta naš koncert je poslušalo gotovo milijon Nemcev v Avstriji in kdo ve, kdo vse so nas poslušali po svetu, kajti dunajska postaja se dalec čuje in jo radi poslušajo, kajti njeni programi se na višku.

Upamo, da ste nas slišali tudi v domovini in zato ne bom imenoval nikogar, ki se je posebno odlikoval. Vsi so doprinesli svoj delež k slavi tega našega večera v tujem svetovnem mestu, da, na pozornici cele Evrope, pol sveta. Naš pesem se je glasila v milih naših materinščin, ki se lepo sliši in ki lepo zveni tudi na tuje uho. Naš prof. Trost je nastopil kar dvakrat in na koncu je zadoljal veličastni zbor 40 izbornih tamburašev. Naš »Slovenski krožek« je tudi ta večer pokazal, kaj zmore in kako zna delati čast slovenskemu imenu v tujini. —

Koledar

Sreda, 30. maja: Ivana Orleanska, devica; Ferdinand, kralj.

Novi grobovi

† V Avberju na Krasu je umrl 28. maja g. Josip Šćek, upokojeni strojni vodja. Pokopali ga bodo danes dopoldne. Naj mu sveti večna luč! Začujotim naše iskreno sožalje!

† V Prevajah je v starosti 60 let umrla Ana Mačič, žena mizarja. Blag ji spomin! Zalučočemu možu v svojem naše sožalje! — Kap je zadela Ignaca Krajenca. V soboto je prinesel domov vrečo koruze, na domu pa ga je zadela kap Bog mu bodi milostljiv!

Osebne vesti

= Konkurzni izpit so dovršili slednji gospodje: Janez Hladnik, kaplan v Rovinj; Alfonz Jarc, župni upravitelj v Poljanah pri Toplicah; Janko Oražem, župni upravitelj v Starem logu pri Kočevju in Karel Papež, kaplan na Raki.

= V Gradeu je bil promoviran za doktorja medicine g. Jože De Reggi iz Ljubljane. Cestilamo!

= Osebna spremembra pri ljubljanskem sodišču. Sodni pristav Vinko Pance, ki je doslej vodil XI. preiskovalni oddelek ljubljanskega okrožnega sodišča, je premешčen k okrajnemu sodišču v Brežice. Oddelek je sedaj prevzel sodni pristav dr. Leo Pompe.

Ostale vesti

= Ponovne občinske volitve v Trbojah (Smlednik) se bodo vrstile na dan 3. junija. Prve so bile načrte vsled raznih nepočastnosti volilne komisije od upravnega sodišča v Celju razveljavljene. — Romanje Slovencev in Mariji bistriški in izlet v Zagreb 2. in 3. junija. Vozila bosta dva vlaka, eden iz Ljutomerja, drugi iz Ptuja, drugi vlaki izostenjane. Vozni red za ljutomerski vlak: odhod: Ljutomer 2. junija 8.20, postajališče Ljutomer 8.23, Žerovinec 8.41, Ivanjekovci 8.51, Pavlovec 9.00, Pušenec 9.05, Ormož 9.11. Vozni red za ptujski vlak: odhod v soboto 2. junija: Ptuj 8.40, Mosjanec 8.49, Osluševci 8.56. Velika Nedelja 9.03, Ormož 9.25, Središče 9.36, Mačinec 9.42, Čakovec 9.52. Pribih v Zlatar Bistrica ob 18. V nedeljo odhod iz Zlatar Bistrica ob 8, prihod v Zagreb ob 10, odhod iz Zagreba zvečer ob 10, prihod v Ptuj in Ljutomer po polnoči. Z namni gre godba. V župniščih dobite knjižice Marije bistriške. Hrana in stanovanje prekrbljeno. Prekmurec vstopil v Ljutomer. Zagrebčani pripravljajo lep sprejem.

= Konjiske dirke v Ljutomeru bodo v četrtek 31. maja ob 3 popoldne (ne ob 11 dopoldne).

= Zahvala. Ker se nisem popolnoma okrevljal in bi mi bilo težko zahvaliti se vsem, ki se me ob mojem imenovanju spomnili z ljubeznišvimi čestitkami, prosim, da izvolijo sprejeti tem potom moje najsršnjace zahvalo. — Dr. Janko Vrančič, direktor Pokojniškega zavoda.

= Letošnji žabari bodo na teritoriju poveljstva ljubljanskega vojnega okrožja na slednjih nabornih postajah in v dneh, kakor sledi: v Ljubljani od 1. do zaključno 19. junija in sicer v dneh 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. in 8. junija za mesto Ljubljana, a v dneh 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18. in 19. junija za okraj Ljubljana. V Grosupljem 20. in 21. junija. V Trebnjem 23. in 24. junija V Novem mestu 25., 26., 27., 28., 29. in 30. junija. V Toplicah 1. julija. V Zužemberku 2. in 3. julija. V Kočevju 5., 6., 7., 8. in 9. julija. V Oslinjci

Ni bila sicer komunistična, saj je leta 1919 že celo sama s silo zadužila komunistično revolucijo, pač pa je več njenih voditeljev ljubičalo z Moskvo. Tako je bilo v prvih letih republike naslovjenih več zdravje na boljševiško vlado in sovjetski režim je bil proslavljen še celo leta 1927, ko je obhajal svojo 10-letnico obstoja. Socialdemokracija je vedno čutila, da je iste krv in istega meseca z boljševiško Rusijo, čeprav je bila nasproti boljševizmu zelo ostra v kritiki in ga je tudi v besedah energično odklanjala. V »International Trade-Union Review« je zapisal leta 1922 sam glavni tehnik amsterdamske strokovne internationale, da »je bila mednarodna strokovna zveza oziroma njen predsedstvo stalno v skrbih, kako bi podrla rusko revolucijo. In spominjam se še, kako prečraknimo so iskale angleške socialistične strokovne organizacije zveze z Rusijo. Toda v praksi so bili socialisti po vseh deželah v bojnem razpoloženju nasproti boljševizmu, tako mnogo od njih tudi v Avstriji.«

Dunajska vlada — glavno oporišče stranke

Povsed opazamo nezdrav pojavi v parlamentarnih demokratičnih državah, da se vladajoče osebnosti, ki bi morale biti nepristranske, tako rade ozirajo na interese svoje stranke. Sistem pa je postal povezanost med stranko in vlado pri fašizmu, v katerem je dobila stranka javno-pravno pomembnost, v kaerem je usidrana v zakonomajki in upravi popolnoma uradno in je tako postal del države.

Austrijska socialdemokracija se je fašističnu sistematu zelo približala, ko je izrabljala po demokratičnem polu pridobljene pozicije kot orodje strankarske vlade. Teh pozicij ni uporabljala le v boju proti kapitalizmu, temveč tudi proti delavški organizaciji, ki je delila z rdečkarji njihovega mnenja. V navdušenju po zmagovalnih volitvah iz leta 1919 so bili napravljeni vsi poizkusni ustvariti enotno stoprocentno organizacijo. Kdor ni bil poslušen tedaj socialistom in njihovim strokovnim organizacijam, je moral ven iz obratov.

10. julija. Na Travi 11. julija. V Sodražici 13. in 14. julija. V Ribnici 15. julija. V Velikih Laščah 16., 17. in 18. julija. V Starjem trgu 19. in 20. julija. V Ložu 21. julija. V Cerknici 22., 23. in 24. julija. V Logatu 25., 26. in 27. julija. Na Vrhniku 28., 29. in 30. julija. V Polhovem gradevu 31. julija. V Domžalah 2. in 3. avgusta. V Lukovici 4., 5. in 6. avgusta. V Kamniku 7., 8., 9., 10., 11. in 12. avgusta. V Železničkih 14. in 15. avgusta. V Škofiji Loki 16. in 17. avgusta. V Gorenji vasi 18., 19. in 20. avgusta. V Kranju 21., 22., 23., 24. in 25. avgusta. V Preddvoru 26. avgusta. V Tržiču 27., 28. in 29. avgusta. Na Jesenicah 31. avgusta, 1., 2. in 3. septembra. V Bohinjski Bistrici 5. septembra. V Radovljici 7., 8., 9. in 10. septembra. — Naknadni nabor bo 12. septembra za mesto Ljubljana, dne 13. septembra za okraje Ljubljana in Logatec, dne 14. septembra za okraje Novo mesto, Kočevje in Čabar in 15. septembra za okraje Kamnik, Kranj in Radovljica. K naknadnemu naboru v Ljubljani imajo pravico priti samo oni obvezniki, ki so si predhodno za to izposlali potrebljeno dovoljenje od polovljstva ljubljanskega vojnega okrožja, ali so pa bili zadržani, da niso mogli priti k rednemu naboru (bolezen, zapor itd.). Naborna komisija začne z delom v Ljubljani točno ob 8, izven Ljubljane točno ob 7.30.

— Pri revni v glavi, ledih in plečih, živčnih boleznih, bolezinah, bolezinah v boku, trganju v križu se ž velikim pridom uporablja naravna »Franz-Josef« grenčica za dnevno čiščenje prebavnega kanala. Vseučiliške klinike dokazujejo, da je »Franz-Josef« voda, posebno v srednji in starejši življenski dobi, izborna čistila za želodec in čreva.

— Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Romano Guardini: Wille und Wahrheit. Duhovne vase. 237 strani. Vezano 80 Din. — Der Mensch und der Glaube; o religiozni eksistenci v romanah Dostojnega. 373 strani. Vezano 130 Din. — In Spiegel und Gleichen; Misli in slikah. 320 strani. Vezano 95 Din. — Vom Sinn der Kirche. Pet predavanj. 123 strani. Vezano 75 Din. — Vom lebendigen Gott. 133 strani. Vezano 63 Din. — Das Gute, das Gewissen und die Sammlung. 96 strani. Vezano 54 Din. — Das Gebet des Herrn. 158 strani. Vezano 65 dinarjev. — Liturgische Bildung. 92 strani. Vezano 64 Din. — Neue Jugend und katholischer Geist. 45 strani. Vezano 22 Din. — Ehe und Jungfräulichkeit. 73 strani. Vezano 72 Din. — Briefe vom Comer See. 111 strani. Vezano 72 Din. — Heilige Zeit. Liturgični teksti iz misala in brevirija. 300 strani. Vezano 140 Din

Predor pod reko Mersey

Čudo moderne tehnike

Te dni bo dovršeno delo, ki ga lahko smanjimo za eno največjih pridobitev moderne tehnike. Že julija bodo odprli velikanski predor, ki je bil zgrajen pod reko Mersey in ki bo vezal štiri mesta, ki štejejo skupno 1,250.000 prebivalcev; to so Liverpool in Bootle na strani Lancashirea ob reki, Birkenhead in Wallasey na strani Cheshirea. Slovestnost bosta prisvojala angleški kralj in kraljica.

Predor so pričeli graditi decembra 1925. Dne 3. aprila 1928 so prišli delavci, ki so vrtali iz nasprotnih strani, skupaj in prevrtili še zadnjo steno. Vrtali so tako natančno, da je znala razlika glede lege obeh rorov komaj nekaj centimetrov. Nato so pričeli podzidovati predor. Obok so obdali z železno ploščo, ki so jo na notranji in zunanj strani zavarovali pred rje s cementom.

Sredi predora bo tekla krasna betonska cesta. Vrhni lok bo pokrit s cementom, ob strani pa bosta obe steni v višini 2 m pokriti s črnim ploščami iz stekla. Nato so položili na cement jeklene plošče. Dejansko bodo peljale črko predor štiri ceste. Predor bo namreč imel na vsaki strani po dva vhoda. Po dveh cestah bodo vozili v eno smer, po dveh drugih v nasprotno. Proti sredini predora se obe mesti, ki gresta v eno smer, združita na velikanskem podzemljanskem križišču, ki napravlja vtiš ogromne dvorane.

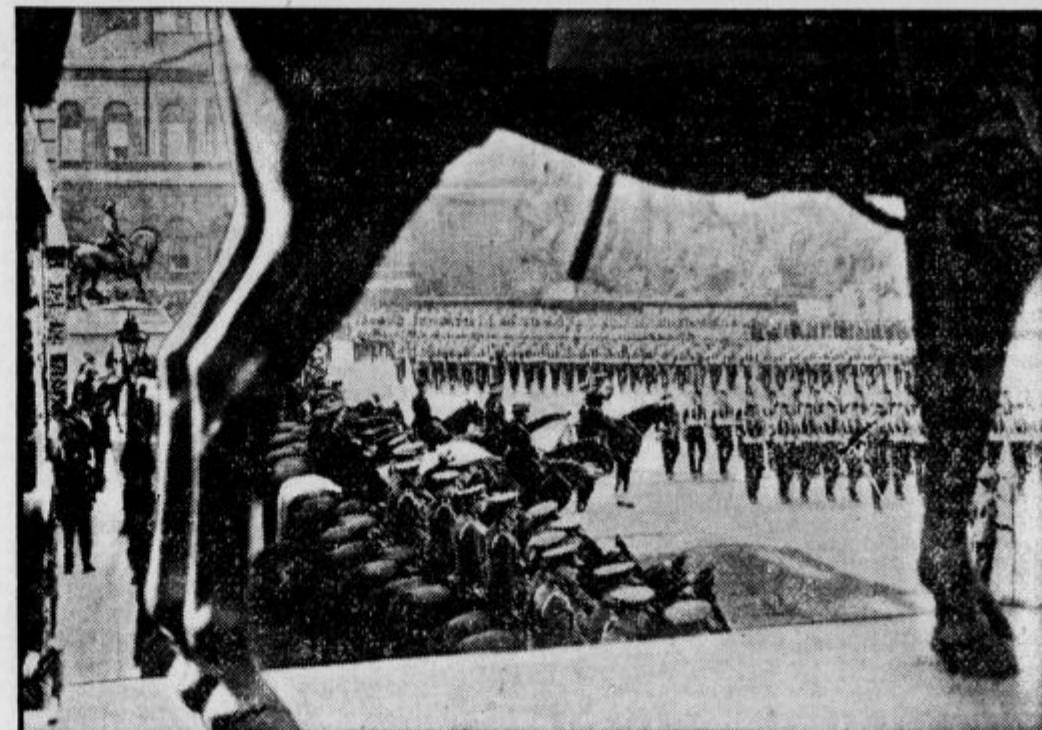
Dolžina predora od glavnega vhoda na Haymarketu v Liverpoolu do vzhoda na Chester-street v Birkenheadu znaša 3.43 km. Širina glavne ceste je 12 m. Poleg tega je na obeh

straneh speljana pot za delavce in paznike, tako da znaša notranja svetloba predora 13.6 m. Izvedenci so ugotovili, da je to največji odvodni predor na svetu.

Skozi predor bodo vozili v prvi vrsti z avtomobili. Prav radi tega je bilo treba v prvi vrsti gledati na ventilacijo, sicer bi nastalo v predoru takšno ozračje, da bi se ljudje v njem zadušili. Izvesti ventilacijo takšnega predora ni bilo pač lahko. Po dolgih poizkusih so inženjerji nalogu srečno rešili. Ob vhodih so postavili ogromne črpalke, ki dovajajo predoru čist zrak in odvajajo pokvarjenega. Zato je bilo potrebnih šest velikanskih naprav, katerih obratovanje se avtomatično uravnava v posebni nadzorni celici. Tu je v vsakem trenutku razvidno, kakšna je sestava zraka v posameznem delu predora. Prav tako lahko tu ugotoviš, koliko avtomobilov je v predoru in kako delujejo črpalke.

Stroški za ta predor so znašali 7.077.800 funtów sterlingov, to je okoli 1 milijardu 680.000 Din. Vlada je dala za to 2.500.000 funtov. Ostali del si je podjetje nabavilo s posojili, ki jih bo odplačevalo s pobiranjem posebne cestnine. Deloma pa bodo krili te stroške z občinskim pristojbinami mesta Liverpool in Birkenhead.

Najgloblja točka predora leži 51 m pod gladino reke. Nad predorom je povprečno 6 m kamenite plasti. Za izvrtranje rova so morali odvoziti 1.200.000 ton materiala. V času dela so v dobi 5 let odpeljali približno vsake dve minuti za 1 tono kamna. Zaposlenih je bilo povprečno 17.000 delavcev na dan.

Te dni je bila v Londonu generalna vaja gardnih polkov za parado v čast kralja Jurja, ki bo na njegov rojstni dan 3. junija. Prizor je nadvse mikaven in je privabil vse polno radovednežev, ki jih je tudi med Angleži mnogo.

Izumljivost časnikarjev nima meja

rnozemska kraljica je nekoga dne posetila judsko kuhinjo v Amsterdamu. Častna dama je vodila kraljico po vseh prostorih, da bi si jih ogledala. Napisled sta prišli tudi v kuhinjo. Vladarica je pokusila različne jedi. Pohvalila je kuharico. Obličeje stare služabnice se je nasmehnilo. Od samega veselja in ponosa je zardela.

»Kje pa hrani te vašo zalogo?« jo je med prijaznim pogovorom vprašala vladarica.

Oglasila se je častna dama. Odprla je na stežaj vrata široke kuhinjske omare in odgovorila:

»Tu, Veličanstvo!«

Tedaj je pa pristopil mož, ki je bil zaprt gledala v omaro, je divje zakričala. Z njo sta pa zakričali tudi vladarica in kuharica.

Misli bi rad fotografiral

Neko poročilo iz Pariza pravi: Znani japonski vseučiliški profesor Fukuray, ki se že delj časa bavi s fotografiranjem misli, je te dni priobčil poročilo, o svojih uspehih v francoskem jeziku. V reviji priobčuje profesor slike, o katerih trdi, da so izvirne slike, to so črke, geometrične figure, priprosti predmeti in Morsejevi znaki. Te slike so baje nastale takole: Mediji so ob dogovorenem času osredotočili svoje misli na podobne znake. Ti znaki so se potem v resnicu tudi pokazali na fotografiski plošči. Pri teh poizkusih ni bil vselej medij v prostoru, kjer je bila fotografarska plošča, temveč celo oddaljen je bil o Fukurayevem delavnice. Ta razdalja je včasih znašala tudi 5 km. V Parizu seveda jemljejo na znanje Fukurayeva izvajanja z razumljivo rezerviranostjo. Za Pariz sam pa ni to nikaka senzacija, ker sta že Francoza Bardu in Darget delata takšne poskuse. Francoska javnost jih je tedaj osmešila. Fukuraya bo pač zadela ista usoda.

V roparskih rokah je bila

To je 6-letna June Robles, doma iz Tucsona v Kaliforniji, ki so jo odpeljali roparji. Izpustili so jo šele po treh tednih in sicer proti visoki odkupnini. Aretirali so nekaj roparjev, o katerih domnevajo, da so izvršili zločin.

Od žalosti se je zvon razpočil

Nad 300 let je pel cerkveni zvon v Sonnenbergu pri Wiesbadenu in naznjal veselje in žalost faranom. Zapel je še enkrat in naznjal smrt domačega župnika. Zazvonil je tudi in napovedal pogreb, toda že po prvih udarcih se je razpletel. Čudno naključje! Ljudje so dejali, da se je zvon razpočil od žalosti za rajnim.

Časnikarja je umoril

Iz San Paola v Braziliji poročajo, da je neki advokat dal umoriti poročevalca Joao Jardima med razpravo. Načuval je nekoga, da je nesrečnega časnikarja umoril.

Mesečina ima čudno moč

Mnogo ljudi je naziranja, da je trditev o posebnem vplivu mesečine na žive in mrtve stvari bajka. V zadnjem času pa znanost ugotavlja, da ta trditev ni brez podlage. Opazovanja so pokazala, da n. pr. ribe, ki jih obseva luna, prej razpadajo. Tudi na kamen vpliva luna. Nekemu dunajskemu listu poroča neka ugledna oseba:

»Za časa svojega bivanja v Argentini sem imel večkrat priložnost opaziti, da je zadobilo sveže meso, ki je bilo izpostavljeno mesečini, zoprno in zeleno barvo, tudi okus takšnega mesa je bil neprijeten; zoprnega duha ni bilo mogoče odstraniti z nikako začimbbo. Prav tako sem lahko ugotovil, da vpliva luna tudi na ribje meso, kakor tudi na druge organizme. Opazil sem žuželke, ki so se n. pr. skrivale pred luno in gledale, da stalno ostanejo v senci za drevesom. Na vsak način je gotovo, da ima domneva o škodljivem vplivu mesečine svojo podlago.«

»Ali ste bili morda kje ranjeni?«
»Ne vem... Moral bom vprašati svojega advokata.«

Kakršno življenje – takšna smrt

Zloglasni »gangster« (ropar) Clyde Barrow, ki je te dni prišel v roke ameriške policije. Tolovaj je imel edino navado. Svoj avtomobil je pogosto okrasil z revolverji. Poleg tega je pred svoj avto postavil tri puške, ko se je dal fotografirati. Blizu mesta Gibson je prišlo do spopada med njegovo tolpo in policijo. V tem boju je Barrow padel.

V desetih letih ne bo več nobenega kita

Iz Nove Zelandije prihaja poročilo, da so lovci na kite v tej sezoni polovili 40.000 kitov. Moderna tehnika je pravzaprav napovedala smrt nerodnemu kitu. Naravoslovci se tega prav nič ne veselijo. Zračunali so, da ne bo v 10 letih nobenega kita več v tem vodovju, aka bodo preganjali ubogo žival tako kakor doslej.

Do solza je bil človek ganjen

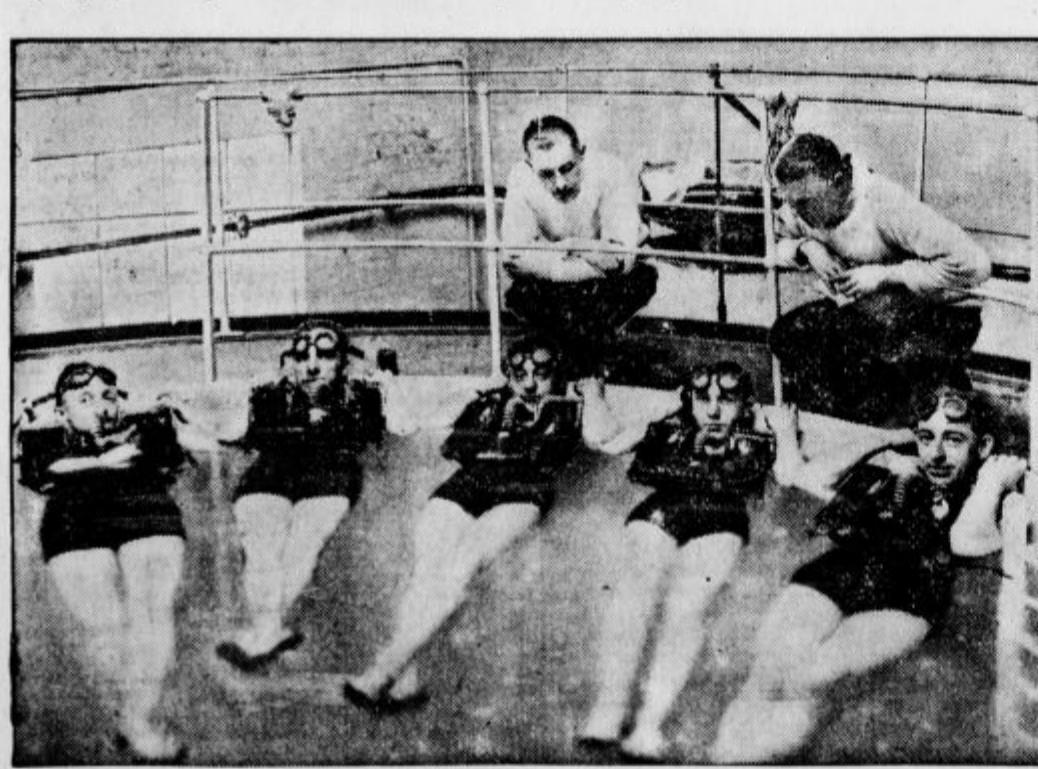
Dobro nam je še v spominu ogromen požar, ki je upeljal cvetoče japonsko mesto Hakodate in zahteval nad 2000 človeških žrtev. Nad 100.000 tisoč ljudi je namah ostalo brez strehe, pogorelo je nič manj kakor 27.000 hiš. Tudi katoličani v mestu so bili hudo prizadeti. Ogenj je sicer prizanesel misijonskim zavodom kanadskih misijonarjev, toda ena trejtina katoličanov – nad 400 – je zgubila streho. Misijonarji so takoj organizirali pomožno akcijo. Dokler so imeli sredstva, so dnevno vzdrževali 1000 ponesrečencev. Otroški vrtec v misiju so spremeniči v bolnišnico. Misijonski bratje in sestre so se zavzeli za male sirote. Tudi drugje so takoj začeli katoličani zbirati za žrtve katastrofe obleko in denar, da bi omilili najhujšo bedo.

Pred nedavnim je poročal japonski dnevniški »Hokkai Times«, ki izhaja v mestu Sapporo: »Pri strašnem požaru mesta Hakodate je človeška prijaznost in požrvovalnost prekoračila meje narodov. Do solza je človek ganjen, ko vidi dejansko pomoč inozemcev, ki so po izbruhi požara iz ljubezni do bližnjega brezplačno pomagali trpečim, darovali v denarju in dokazali svoje sožalje. Dejanje te brezmejne ljubezni do bližnjega, ki so jo pokazali inozemci, je našlo splošno občudovanje, od policije do žrtev katastrofe...« V naslednjem naštetu časopis podrobno, kaj vse so storili katolički misijoni, njihove šole, bolnišnice, samostani za sprejem, oskrbo in obleko nesrečnih beguncov in ranjencev.

Če te je dekle zavrnilo

V Barceloni je te dni umrl Juan Kaiser y Snark. Zapustil je premoženje, ki ga cenijo na 7 milijonov dinarjev. To premoženje dobiti tisti – tako določa oporoka – ki bo dokazal, da je kot sin katalanske vdove živel v Kataloniji kar najbolj moralno in pošteno ter je vzdrževal svojo mater, sestre in brate. Ako se pojavitata dva, ki dokažejo, da imata v smislu oporoke isto pravico na premoženje, prejme premoženje tisti, ki bi se bil rad poročil, a ga je izvoljenka zavrnila, ker je bil ubožen.« V istem času poročajo iz Barcelone, da živi Juanova vdova v najhujši bedi...

Znani misijonski škof Meysing je v zadnjem letu prehodil po svojem vikarijatu 14.500 km dolgo pot.

Angleški mornarji, ki služijo na podmornicah, se vadijo z novimi potapljaškimi aparati. S temi ostane lahko človek dve uri pod vodo. Če aparat napihnejo, ga lahko rabijo tudi na mesto plavalnega pasu. Z uvedbo tega aparata se bodo mornarji lažje rešili v primeru, da bi zadelo podmornico nesreča.

Sport

Jugoslavija (Belgrad) : Primorje

Na praznik 31. t. m.

In zoper imamo v Ljubljani nogometno prideliti velikega sloga. Belgrajska Jugoslavija, milijene prestolniškega občinstva, prihaja k nam v goste. Omenjeni klub ima najbolj kulitivirano igro v državi, vrhu tega pa tudi tisto pridornost, ki je potrebna za gole. S špiljskim Hajdukom je pred dnevi remizirala. Letošnjo pomač je tepla državnega prvaka BSK-a in dosegla se mnoge druge rezultate.

Za nas Ljubljane in Slovence je ta tekma se posebne važnosti. Pravkar je ljubljanska lažka atletika slavila sijajen uspeh in se plasitala na prvo mesto v državi. Primorje je postalo državni prvak in slovenski prvak. Ilirija je zavzela tik za njim drugo mesto pred zagrebskimi klubmi. Zdaj je treba še v nogometu poskusiti srečo. Ljubljanski klub si na tem področju v zadnjem času močno napredovali. Mi samo želimo, da bi kmalu prišli na ono višino, kot so naši vodilni klubji v državi.

Primorje je Ljubljani in vsej banovini brez dvoma mnogo pripomoglo do velikega sportnega ugleda po vsej državi. Storilo je prejšnja leta s svojo plavalno sekcijo, zadnja leta pa posebno z lažko atletiko in z nogometom.

Tekma v četrtki 31. t. m. bo nova preizkušnja domačih moči z velikim, renomiranim klubom. Upajmo, da se bo primorjanski enajsticri posrečilo častno zastopati Ljubljano. Četrtnova tekma bo v znamenju nekakšnega nogometnega dvoboga Ljubljane z Belgradom, šlo bo za sloves našega celokupnega nogometa, prav tako, kakor je zagrebšči časopisje po tekmi Primorje : Hašč v Zagrebu pohvaljili ves slovenski nogomet. Nadejam se velike borbe, a tudi častnega izida.

V predteknih nastopajo ob 14.30 Primorje, juniorji, Reka rezerva, ob 15.30 Mars in Svoboda. Začetek glavne tekme bo ob 17.15.

Hazena - Ptuj : Ilirija

Jutri dopoldne se odigra na starem igrišču Ilirije prva finalna tekma med prvakoma ljubljanskega in celjskega okrožja, Ilirijo in Ptujem, za naslov podveznega prvaka. Ptuj bo za prijatelje hazenske igre zanimiv in skorodan gost, saj že dve leti ni nastopal v Ljubljani. Njegova družina je fizično tako močna, in igri silno požrtvovalna in nevarna tudi najmočnejšim nasprotnikom. To je okusila ravno Ilirija, kateri se je v nedavni prijateljski tekmi v Ptaju le z največjim naporom posrečilo ugnati agilne Ptujčanke. Najboljše moči imajo Ptujčanke v vratarici in v napadnih vrsti, dočim srednja vrsta nekoliko zaostaja. Ilirija bo morala poslati v boj vse najboljše, kar trenutno močno, ako boče dosegli uspeh. Ker je tekma prvenstvena, se pričakuje oster in zanimiv boj, z ozirom na dobro formo obeh družin pa tudi dober sport. Tekma se prične dop. ob 11. Vodstvo tekme je poverjeno ss. Jurmanu.

Sport v Celju. V ponedeljek zvečer je bila na Glaziju prijateljska nogometna tekma med SK Celjem in vojaškim teamom 39. pp., ki je končala z rezultatom 5 : 5 (1 : 1) za vojaški team.

Odbor za izvedbo lažkoatletskih delavnosti v Ljubljani. Radi dosegitve reprezentance Ljubljane, ki nastopi v Grazu v sobotu in nedeljo, 2. in 3. junija, se vrši v sredo dan 30. t. m. ob 17 na igrišču Primorja izbierno miting v naslednjih disciplinah, ki je obvezen za naslednje atlete: 1. tek 100 m: Zupancič Neli, Putinja, Svetek, Sušteršič, Permar, Ranner, met krogle; Jeglič, Stepišnik, Marek E., skok v daljavo: Stepišnik, Korč, Putinja, Račič Milivoj, skok ob palici: Gasperšič, Dežman, Gregorka, Prisovič, Sket, Putinja, Robek, met disk: Stepišnik, Dobrovnik, Jeglič, Seške, Czurda, met hladiva: Zupan, Stepišnik, Franc, Jeglič, Korč, met kopja: Brineti, Slapar, Putinja, Dežman, Svetek, skok v višino: Zgor, Marek E., Beronjelci, Stegu R. in Svetek. Za vse imenovane je nastop obvezen. Istočasno se pa lahko prijavijo radi nastopa pri izbiernem mitingu še drugi atleti. Napravilo se ob teh prilikih članji sodniškega zborna, da prisostvujejo izbirnemu mitingu. Do sedaj se v reprezentance Ljubljane določeni naslednji atleti: Kovacić Alfonz, Cerar Drago, Zupancič Neli, Stepišnik Milan, Gabrek Hanži, Zorga A., Krevs, Brnčan, Štok, Goršek, Šimunić, Starman, Zupan, Czurda in Martini. Pozivamo ih, da nemudoma sporocijo sse potreblne podatke radi dvignega listu Savo Sanečnik, Tavčarjeva ul. 1, III, in sicer do sreda ob 13. do 15. V kolikor imajo potaj list, naj ga oddali takoj. Sporočili morajo tudi eventualne zadružne radi dopusta. Odhod bo sledil v soboto zjutraj in bo vsak atlet pravčasno ob ure obvezen.

Odbor lažkoatletskega sodnika, Ljubljana, (Strošek). Napravljeno vse zvezne sodnike, da prisostvujejo naslednjemu izbirnemu mitingu na igrišču Primorja ob 17. Obvezno so vabilni gg. Megaruz (stoperič), Luijn, Šimek S., Grünfeld, Ing. Battie, Vlado, geom. Černe, Na igrišču naj bo nadaljnje ob 16.30. Strošek in komisije za sodniške izpite. Sodniški kandidati gg. major Jane, Gorjanec in Polajner nači prisostvujejo sse potreblne podatke radi dvignega listu Savo Sanečnik, Tavčarjeva ul. 1, III, in sicer do sreda ob 13. do 15. V kolikor imajo potaj list, naj ga oddali takoj. Sporočili morajo tudi eventualne zadružne radi dopusta. Odhod bo sledil v soboto zjutraj in bo vsak atlet pravčasno ob ure obvezen.

Nastop lažkoatletske reprezentance Ljubljane v Grazu. To sobotu in nedeljo nastopi v Grazu lažkoatletska reprezentanca Ljubljane, ki odprtje v Graz z avtobusom v soboto dopoldne. Ker je nekaj mest se na razpolago, pozivamo reševanje, naj se čim preje javijo tamjanici odbora za izvedbo dvornatača, Savo Sanečnik, Tavčarjeva ul. 1, III, dnevno ob 13 do 15. Vozljino za tour in retourvoj v znesku 150 Din je treba vplavati ob prijavi. Potne liste si mora preskrbeli v Grazu dobro penzijo za znesek 7 do 8 šilingov dnevno. Redkanti naj istotno sporočijo takoj svoje želje na prejšnji nalogi, da zamore odbor pravčasno rezervirati.

LTTP. Strošek. Danes ob 18.30 seja upravnega odbora v posebni sobi restavracije Emona. Prosim teče, da udeležbe radi vsakih odločitev. Tajnik L.

Službene objave LHP. Drevi ob 18.30 je v današnjem salonu kavarne Emona redna seja u. o. Dnevnih red je začetek. Polnoštetevna udeležba vseh odbornikov je po potrebi, članu o. o., ki niso še oddali slik in 10 Din za izkazovanje, naši uredniki so pri današnji seji.

Iz seje u. o. dne 16. maja. Na znanje se vzamejo prilave Korotana za prven, tekme Korotan-Gorenje 13. maja, in Atena-Korotan 29. aprila. SK Iliriji se dovoli prijateljska tekma proti Korotanu pod pogodbami, da tekmo pravčasno prijavi. — Na zahtevo JSZS se zaneska ŠK Slavia, Varaždin, dokler ne poravnata zneska 107.50 Din brodske podvezci. CSK se poziv, da poravnava dolg 15 Din brodski podvezci. Protest SK Ptuja proti spremembam sistema prvenstvenega tekmovanja se odstopi JSZS. Za SK Ptuj se črta z pravico nastopa dne 25. maja hazenskega Viča Fritza. — Verificirajo se prvenstvene tekme: Ilirija-Atena z rezultatom 7:2 (2:2) za Ilirijo, Gorenje-Korotan z rezultatom 7:2 (2:2) za Gorenje. — Za hazenskega prvaka celjskega okrožja za 1. 1933/34 se proglaša SK Ptuj. Članci se s pravico do njega nastopa za TRD Ateno iztegnejo: Bernik Fanč, Franke Majda, Stolfa Malč, Hočevar Mira, Florjan Oleg, Kaiser Malč. — Odbori se zapisnik o dnevnem mestu stafetnem tekmu Atene.

Iz seje u. o. dne 22. maja. Verificira se prvenstvena tekma Atena-Korotan z rezultatom 15:0 (6:0) za Atene. Sodniki se ponovno opozarjajo, da v sodniških

poravnilih ne pišejo kritik tekem. SK Ptuj se obvešča, da je u. o. JSZS ugodil njegovu pritožbi proti spremembam sistema podveznega prvenstvenega tekmovanja za 1. 1933/34. Vsled tega igra obe finalni tekmi za prvenstvo LHP SK Ptuj z SK Ilirijo. Izreba se finalni tekmi Ilirija-Ptuj. Po zrebu se odigra prva tekma dne 31. maja v Ljubljani, druga pa 8. junija v Ptaju. — Na prenovo TKD Atene se črta iz seznama verificiranih atletin Herza Srana. — Klubi se opozarjajo, da je lažkoatletsko prvenstvo družin odgovreno na 23. in 24. junij. — Vsi klubovi se pozivajo, da nemudoma vrnejo izpolnjene tiskovine MFVN. Proti vsem zasudilom se bodo uveljavile sporočene sankeje.

Smučarski klub Ljubljana pozivajo vse svoje tekmovalce, da oddajo klubsko smučarsko opremo v svrbo eventuelne poprave in radi evidencije v sredo dan 30. t. m. najkasneje pa v sredo 5. junija v klubskih lokacijah v času ob 10 do 20. Oddaja klubsko opremo je za vse tekmovalce obvezna.

Olimpijske vesti

Drugi olimpijski dan bo 10. junija
Počiv jugoslovanskega olimpijskega odbora

Pred pokroviteljstvom g. ministra za telesno vzgojo naroda dr. G. Angelinoviča se vrši drugi olimpijski dan letos dne 10. junija. Ta dan se morajo organizirati po vseh večjih mestih kraljevine akcije z namenom, da se zberejo sredstva za finansiranje naših reprezentantov za olimpijske igre leta 1936 v Berlinu, in sicer v smislu razpisa ministrica za telesno vzgojo št. 8998 z dne 26. novembra 1933 in št. 1816 z dne 17. aprila 1934, ki se glasi:

Jugoslovanski olimpijski odbor je obvestil to ministrstvo, da se vrši olimpijski dan letos 10. junija. V smislu rešenja g. ministra za telesno vzgojo naroda kakor tudi razpisa tega ministrstva O. št. 3998 z dne 25. novembra 1933 morajo vse sportne in sokolske organizacije brez razlike pridrediti tudi dan javne nastope, tekme, kakor tudi druge prireditve, da bi se manifestirala prava moč našega sporta in da bi se dosegel čim boljši moralni in materialni uspehi.

Cisti dobitek teh prireditve je izročiti jugoslovanskemu olimpijskemu odboru, ki bo ta denar uporabil za priprave in odpodiplajte naše narodne reprezentance na XI. olimpijadi v Berlinu.

Izvolute o tem ponovno obvestili vse podrejene Vam župe, poduzeze, društva in klube, ter jih opozoriti na potrebo in važnost teh prireditiv za ta dan.

Vse vrhovne zvezne morajo preko svojih podrejencih organizacij javno nastopiti v korist olimpijskega fonda, da tako dokažejo svojo zrelost in razumevanje za olimpijsko idejo in močno voljo, da z lastnimi silami doprinesajo svoj obol, da se doseže cilj, in to čim boljša in čim močnejša reprezentanca v borbi najboljših med najboljšimi.

Dne 10. junija morajo v vseh večjih mestih naslopi vse sportne in sokolske edinice v raznih javnih tekmem, katerih dohodki morajo služiti omenjenemu namenu.

Nikoli se sme odtegniti temu poslu za splošno korist, vsak posameznik in društvo se mora 10. junija posvetiti delu za čim boljši uspeh olimpijskega dne.

Nova slovenska sportna knjiga. V spomini literaturi smo Slovenec se zelo revni. Razen par knjizle za smučanje in turistično nismo prav nobene svoje knjige. Ko smo pred nedavnim zvedeli, da piše nas starci znane in odlični sportni delavec, absolvent berlinske visoke šole Drago Ulaga večje sportno delo, smo bili tega vsi sportniki zelo veseli. Samo s par vrsticami smo opozorili na to sportno knjigo in povpraševali vsej posrednici po njeno poštovanje. Ker se naša javnost, zlasti sportna, zelo zanimala, kdaj bo izšla ta knjiga in kako bo izgledala, sem poiskal tavornika Ulaga ter ga prosil, da mi da v zadevi kake točnejše informacije.

Knjiga, kateri namerava dati avtor naslov: "Sport v ideji in praksi", je že gotova. Sedaj zbirja Ulaga razne sportne slike, ker hoče svoje delo bogato ilustrirati, kar bo knjige neprimerno dvignilo; saj je znano, da slika dostikrat več pove kot se tako izčrpa razprava. Slik bo mnogo v ca 250 str. obsegajoči knjigi. Ko bo še ta material zbran, potem gre delo v tisk, tako da bo knjiga izšla ta leta.

V knjigi, ki obsega dva dela, so obdelane vse važnejše sportne panoge, zlasti pa one, ki se goje pri nas. Omenjeno budi, da so pri knjigi sodelovali tudi nekateri drugi slovenski strokovnjaki, specialisti v svojih sportnih panogah. Prvi del — pota in cilji telesne kulture — bo obsegal olimpijske igre nekdaj in danes, naloge sportnih organizacij, posebno vzgojne naloge slovenskega sporta in konično sport in žena. V drugem delu — v sportni praksi — pa dobri sportniki tekmovači — vse, kar potrebuje. Od treninga in tekem, pripravljalnih vaj, lažke atletike, nogometu, plavanju, smučanju, drsanju, težke atletike itd. do veslanja, rugbyja in golfa. Moto: Duša stoji višje kot telo, dolžnost je važnejša kot sport, dom je bližji kot gora. To misel, ki spremlja vse strokovna izvajanja tudi ona, ki so namenjena rekorderjem, v novi Ulagovi knjigi.

Prvi del ima predvsem ta namen, da loci pravji sport od divjega. Pri prvem kakor pri drugem delu se je upoštevala najmerodajnejša sportna literatura in najnovješta sportna tehnika in praktika.

Ljubljana: 7% inv. pos. zaklj. 60. agrarji 36.50, vojna skoda 305–307, begl. obv. 53–54, 8% Bler. pos. 56.50, den. 7% Bler. pos. 52.50 den. 7% pos. Drž. hip. banke 65 den. Kranj. ind. 250 bl.

Zagreb: Drž. papirji: 7% inv. pos. 70 den.

agrarji 37 den., vojna skoda 306–307 (305, 307), 6. t. 305 den., 8. 306–306.50 (306), 9. 304–307 (307), 6% begl. obv. 54–54.75, 8% Bler. pos. 55.50 do 57.50, 7% Bler. pos. 52.12 den. 7% pos. DHB 65.25 den. Delnice: Nar. banka 4050 den., Priv. agr. banka 215–216, Guttmann 80 bl., Union 50 den., Isis 20 bl., Trboveljska 90 bl.

Belgrad: Drž. papirji: 7% inv. pos. 71–71.50, agrarji 37–38, vojna skoda 307–308 (307, 306.50), 6% begl. obv. 54–54.25, 8% Bler. pos. 57 den. 7% Bler. pos. 52.25–53 (52.75). Delnice: Nar. banka 4070–4080 (4070). Priv. agr. banka 215–216 (217, 215.50).

Dunaj: Donavskosavskojadranska priorite

63.20, delnice 12, Steg 14.50, Stewag 11.45, Alpine 10.20, Trboveljska 10.05.

Gospodarstvo

Naša trgovska pogodba z Nemčijo. Po pišanju českih listov bo Nemčija znala v zvezi s trgovske pogodbo z našo državo tele uvozne carine (za 100 kg): seme rdeče detelje 5 mark, njezone 3, česen od 1. julija do 31. januarja 2 marki, v ostalih mesecih 7, česen in višine 4, les za sede do 30 mm 0.30 marke ali za meter 2.40 živa perutnina razen gosi 0. mrtva 30, živila v konservah (sardine) itd. 30, neobičajeno perje in sirove kože so prosto carine.

Naša pohištvena obrt se je zadnje čase moralna boriti z velikimi težkočinami, ker za svoje, čeravno najboljše izdelke vsled pomanjkanja denarja ni mogla najti dovolj odjemalcev. Sedaj pa je pričela z izdelovanjem cenenega pohištva iz mlečne lesa, ki se po svoji lepoti lahko kosa z izdelki iz najdražjih lesov. Posebno stremi pohištvena obrt za sedanjim praktičnim smislu, ki odklanja nekdanjo ornamentiko a površja gladko, masivno in prostorno pohištvo, odgovarjajoč popolnoma sedanji gradbeni tehniki.

Predčini del pohištva na XIV. ljubljanskem velesejnu od 30. maja do 10. junija bodo razstavili mizarji iz St. Vida in okolice, ki so itak skorje izključni dobavitelji pohištva za celo Jugoslavijo radi svoje solidnosti in podjetnosti. Na tej razstavi bo vsakdo lahko videl, kako se naši mizarški majstri trudijo v vsem, da ustrežejo kupcu. Razstavljen bo vsakovrstno pohištvo, spalnice, jedilnice, saloni, gospodske sobe, dekliške in otroške sobe itd., ležalni stoli, kuhinjsko pohištvo, posebno mize, ki služijo vsemu kuhinjskemu delu. Gospodinjstvo lahko

UMIVAJTE ZOBE KAKOR UMIVATE ROKE!

MILO za ZOBE

JE EKONOMIČNO, KER TRAJA MNOGO DALJE KAKOR KATERA DRUGA ZOBNA PASTA

Poizkusite!

3.-
DIN

MALI OGLASI

Glasba

Pozejstva

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1,-; ženitovanski oglasi Din 2,-. Najmanjši znesek za mali oglasi Din 10,-. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska. 3 mm visoka petlitna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobe

Vajenci

Trgovski pomočnik in učenec se sprejmeta. Pomočnik mora biti popolnoma izvezban v manufakturi in dober prodajalec. V poštev pride le prvovrstna moč. Učenec pa mora imeti veselje do trgovine. — Tvrda Ivan Valenčak, Velenje. —

(b)

Krajevne zastopnike

za prodajo Jordan gorce vode proti proviziji sprejme Rupp, Beograd, Kn. Mihajlova 16.

(b)

Zastopnika

dobro vpeljanega v steklarski stroki, sprejememo za Dravsko banovino. Ponudbe s la referencami je poslati na: Publicitas, Zagreb, pod št. 37633. (b)

(d)

Razno

Vinotič Halbärt — pod Kalvarijo — desno — Maribor — odprt. (r)

(d)

Stanovanja

(r)

Denar

(r)

Prodajamo

(r)

Ia PORTLAND CEMENT

(r)

„ALPEKO“ Ljubljana, Masarykova 23

(r)

Ugodna prilika za nabavo

Žime

(r)

za zimnice, tootelje, divane ter za vsa tapetniška in sedlarska dela

(r)

se Vam nudi na Ljubljanskem velesejmu

(r)

v paviljonu F, kjer vam najbolje postreže

(r)

Vilko Masterl

(r)

predilnica za žimo

(r)

Stražišče pri Kranju

(r)

Nizke cene!

(r)

Rekordna vožnja

(r)

Turobno, globoko, zateglo tuljenje sirene, ki je nalik pokrovki leglo na vso ladjo, je preplašilo Simonov odgovor. Tedaj se jima je pridružil Gerard, ki je bil na redu za stražo. Kakor Herwick se je tudi on, precenjajoč gostoto megle, orzl na desno in levo in ko si je topil plašč do vrata zapel, je stopil k magnetnici, da se prepriča o smeri.

(r)

»Hu, hu, dospeli bomo v Newyork s počeznim na palubil!«

(r)

»Ostanete na zapovedišču?« ga je vprašal Simon, da zasuče pogovor. »Danes ne boste mogli razkazovati svoje spremnosti v opazovanju.«

(r)

Toda Herwick se ni nasmehnil in je nadaljeval: »To je blazno početje! Kaj pa pravila?«

(r)

Nanovo mu je sirena odrezala besedo. Ko je hrup potihnil, je dodal:

(r)

»Kaj pravite, Simon? Bodo potniki prenesli

(r)

to tuljenje sirene vsako minuto in našo divjo vožnjo?«

(r)

Govoril je Simon na uho, ne da bi spustil meglo iz vida. Simon si je dejal: »Vprašam ga, če je res. Le kako naj se držim, ko načrem to vprašanje. Pričakuje ga. Ko ga izgovorim, buši v smeh. Govoril bo drugim in v zasmeh bom tovaršem. Naj vam povem spet eno dobro! — Ah, da, dovršeno je bila zgrajena! Prekosil je samega sebe.« In Simon ni vprašal.

(r)

Ne da bi ga čuli, se jim je Davis približal.

(r)

»Simon,« je dejal, »primoran sem podvojiti

(r)

straže. Ostanete z nami do desetih. Herwick vas bo nadomestil, če se megla ne razprši.«

(r)

»Ne računajte na to,« je omenil Herwick. »Do

(r)

Newyorka bo ostalo tako, če...«

(r)

za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čet,

(r)

Izdajatelj: Ivan Rakovec

(r)

Urednik: Lojze Golobčič

(r)

POIZKUSNA SKATLA

(r)

3-

(r)

DIN

(r)